

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

XI^{то} Обикновено Народно Събрание

(първа извънредна сесия).

LXXXVII заседание, сряда 25 августъ 1901 г.

(Отворено въ 3 ч. слѣдъ пладнѣ подъ прѣдсѣдателството на подпрѣдсѣателя г. В. Кънчовъ.)

Прѣдсѣдателствующъ В. Кънчовъ: (Звъни.)
Засѣданието се отваря.

Моля г. секретаря да прочете списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Секретаръ Н. Кормановъ: (Прочита списъка.)
Отсѣствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители: И. Арнаудовъ, Т. Влайковъ, И. Гешовъ, И. Георгиевъ, Н. Гимиджийски, Е. Хасановъ, Н. Козаревъ, П. Калининъ, Х. Конкилевъ, А. Малиновъ, А. Маринкехайовъ, Ц. Мечкаровъ, Р. Николовъ, О. Сюлеймановъ, Д. Папазовъ, И. Петровъ, Н. Петровъ, Т. Петровъ, И. Саллабашевъ, И. Сунгуларски, П. Станчевъ, С. Соколовъ, Х. Филиповъ, Д. Христовъ и Я. Юмеровъ.)

Прѣдсѣдателствующъ В. Кънчовъ: Отсѣствуватъ 25 души народни прѣдставители. Събранието има законното число народни прѣдставители, за да може да мине на дневния редъ.

Прѣди да минемъ на дневния редъ, съобщавамъ на г. г. народнитѣ прѣдставители, че понеже утрѣ ще стане закриването на сесията, умоляватъ се ония, които сж избрани на повече отъ едно мѣсто, да съобщятъ мѣстото, което ще взематъ.

Сжщеврѣменно съобщавамъ на г. г. народнитѣ прѣдставители, че на Плъвенския народенъ прѣдставител г. Брашляновъ мѣстото е вакантно, понеже е назначенъ на длъжностъ окръженъ управителъ и прѣстава да бжде народенъ прѣдставителъ.

И. Московъ: Сжщо трѣбва да опитратъ и тѣзи, които сж на служба и които по новия избиращеленъ законъ трѣбва да се откажатъ отъ нея или отъ депутатството.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кънчовъ: Ако намира нѣкой за добръ, сега да съобщи.

Г. Недѣлковъ: Които сж тукъ, може.

Д. Цанковъ: Сега да кажемъ!

Прѣдсѣдателствующъ В. Кънчовъ: Добръ. Има ли нѣкой, който желае сега да съобщи?

Д. Петковъ: Трѣбва да се види по списъка кои отъ кждѣ сж избрани.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кънчовъ: Нѣма забѣлѣзано туй въ списъка.

Р. Петровъ: Азъ приемамъ отъ Шуменъ и се отказвамъ отъ Пещера.

Д. Петковъ: Азъ се отказвамъ отъ Горна-Орѣховица и Бургазъ, а приемамъ Т.-Пазарджикъ.

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ приемамъ отъ Тетевенъ.

Д. Цанковъ: Азъ приемамъ отъ Враца, а се отказвамъ отъ София.

Министъръ А. Людскановъ: Азъ приемамъ отъ Търново, тъй щото Плъвенъ остава свободенъ.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кънчовъ: Остава г. Бѣлиновъ, който е избранъ отъ Елена и Русе..

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ казвамъ, че за него мога да отговоря, понеже зная мнѣнието му. (Гласове: Може.) Той приема отъ Елена. Може да го попитате.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кънчовъ: Другъ нѣкой нѣма. Съобщавамъ, че дадохъ отпущъ 5 дена на Чирпанския народенъ прѣдставител г. И. Петровъ.

Тръбва да съобщатъ и всички служащи въ изборните учреждения дали ще приематъ да останатъ народни представители.

А. Крушковъ: Азъ зявяхъ.

И. Московъ: И азъ казахъ по-рано, че оставамъ представителъ.

И. Вачковъ: Давамъ си оставката отъ кметството. (Нѣкой отъ представителитѣ: А г. Малиновъ?)

Министъръ-Прѣседателъ П. Каравеловъ: Той не е на служба: той е адвокатъ съ контрактъ и си защитава и частни дѣла.

Д. Цанковъ: Менѣ ми се струва, че въ закона е казано, че всички въ общинскитѣ управления, които приематъ заплатата, не могатъ да бждатъ народни представители. Какъвъ контрактъ има той? Чужденецъ ли е, че да бжде съ контрактъ? (Министъръ-Прѣседателъ П. Каравеловъ: Съжالياмъ, че тъй тълкувате закона!) Азъ не разбирамъ въ градско управление единъ български подданикъ да бжде съ контрактъ. Тръбва да се разясни този въпросъ. (А. Филиповъ: Може, съ контрактъ!) Защото е вашъ човѣкъ, затова може.

Министъръ-Прѣседателъ П. Каравеловъ: Прѣдставѣте си, г-да народни представители, че единъ градски съвѣтъ има единъ сериозенъ процесъ. Ако наеме единъ адвокатъ да му защитава дѣлото, ще ли го изключите отъ Народното Собрание? Поставямъ така конкретно въпроса. (Обаждатъ се: Нѣма.) Нѣма; тъй. Ако вие му позволите да си защитава всички частни дѣла, не признавате ли съ това, че той не е чиновникъ? Щомъ той има право да защитава частнитѣ си дѣла, вие нѣмате право да го причислявате къмъ чиновницитѣ. Всѣки чиновникъ на общината се ограничава само съ дѣлата на общината. Ето какъ трѣбва да се тълкува законътъ.

Сега, колкото за контракта, азъ тоже не виждамъ да е така обидно. У насъ толкова често се мѣняватъ кметствата и толкова често се мѣняватъ и учрежденията, щото единъ човѣкъ трѣбва да мисли, кога се наема да защитава дѣла, защото утрѣ може да го изхвърлятъ. Тукъ позорно нѣщо тоже нѣма.

М. Златановъ: Азъ не виждамъ какъвъ въпросъ има за разискване. Нѣкои споменуватъ тукъ за г. Малинова; между прочемъ, нито г. Малиновъ присѣтствува за да заяви така ли е, нито тѣзи, които повдигатъ въпроса, знайтъ, че е така. Така щото, най-добъръ е да не разискваме този въпросъ сега, защото по чие прѣдложение ставатъ тия разисквания? Възможно е да е адвокатъ, възможно е и да не е адвокатъ. Възможно е да служи при други условия. Па ако е вѣрно, че е съ контрактъ, неговото положение не е съ еднакво, ако бѣше съ единъ приказъ. Съ приказъ той е подчиненъ на кмета, а съ контрактъ — той е самостоятеленъ; слѣдователно, нѣма основания да го гонимъ отъ Камарата. Който служи по контрактъ, той има свои гарантирани права и самостоятелни отношения

къмъ кмета. Най-сетнѣ, него го нѣма и нѣма защо да разискваме по този въпросъ.

Прѣдседателствующъ В. Ъжичовъ: Не намира ли Съборнието за добръ утрѣ, когато бжде тукъ г. Малиновъ, защото не знаемъ какво положение заема въ кметството, да го питаеме дали е чиновникъ и, ако е чиновникъ, желае ли да се оттегли.

Р. Петровъ: Този въпросъ трѣбва да се рѣши по начало.

Д. Цанковъ: Г-нъ Каравеловъ казва, че въ градския съвѣтъ билъ съ контрактъ и че той не се смѣта въ числото на всички офизи служители на градскитѣ съвѣти, които получаватъ заплатата, които, споредъ избирателния законъ, не могатъ да се избиратъ. Дѣто ще се каже, може да се избира въ градския съвѣтъ. Тогазъ и адвокатътъ отъ Банката, и адвокатътъ отъ Министерството на Финанситѣ не сж чиновници. (Министъръ-Прѣдседателъ П. Каравеловъ: Тѣ нѣматъ право да защитаваатъ други дѣла!) Ами че онзи отъ градския съвѣтъ има ли право да защитава? (Гласове: Има, има!) Не може, г-да! Тръбва да направимъ за да не може. И туй е за хатѣръ. Ако бѣше нѣкой отъ друга партия, щѣхе да викате. Това е само затуй, защото е отъ вашата партия. Какво ще каже туй!

Министъръ-Прѣдседателъ П. Каравеловъ: Азъ не съмъ билъ министъръ, когато е сключванъ контрактътъ: прѣди три години е сключенъ. Много е добръ занаятѣтъ така да го направите, но, когато е станалъ въ градския съвѣтъ адвокатъ, той е запазилъ правото си да бжде и частенъ адвокатъ, и да защитава дѣла. Сега е тъй. Това не при мене е направено, а прѣди три години, та нѣма защо да викате, че отъ насъ е направено. (Д. Цанковъ: Ако не бѣше отъ „нашитѣ“, ей какво щѣхе да направите! — Сгѣхъ.) Не е въпросътъ за „наши“ и „ваши“; казвамъ ви какъ стои работата. Фактъ е, че си е задържалъ правата.

Д. Петковъ: Г-да представители! И менѣ ще ми е твърдѣ приятно, ако г. Малиновъ може да остане между насъ, защото е юристъ и въобще човѣкъ интелигентенъ; по менѣ ми се струва, че това, което г. Каравеловъ говори, не е право, защото, когато приехме закона пръвъ пжтъ даже въ Радославово врѣме, ние съ г. Каравелова поддържаме това сжщото: че всички служащи въ кметствата, като доктори, инженери и пр., не бива да влизатъ въ Народното Собрание, а трѣбва да прѣдпочетатъ едното или другото. По отношение на г. Малинова едно нѣщо трѣбва да се знае, а именно, че въ бюджета на Софийската градска община фигурира длъжността адвокатъ съ мѣсечна заплатата толкова и толкова лева. Г-нъ Малиновъ е градски адвокатъ, и щомъ е такъвъ, съ контрактъ или безъ контрактъ, той е служащъ тамъ и получава мѣсечна заплатата. Или така трѣбва да се тълкува законътъ, или, ако искате да го изтълкувате иначе, нѣмамъ нищо противъ личността. Ако г. Малиновъ иска да съхрани своето право по отношение на градския съвѣтъ, нѣма освѣнъ да се откаже отъ депу-

татския мандатъ, а ако ли иска въ бъдеще да остане народенъ прѣдставителъ, не му остава друго освѣтъ да остави длъжността градски адвокатъ. Така мисля, че трѣбва да бѣде, и, струва ми се, свършено право е да кажемъ, че г. Малиновъ, веднажъ е градски адвокатъ, трѣбва да избере едно отъ двѣтъ; не може да бѣде едновременно и градски адвокатъ, и прѣдставителъ, защото иначе това ще противорѣчи на ясна смисълъ на избирателния законъ, който неотдавна вотирахме. Какво тълкувание ще даде Народното Събрание, не зная, но менъ ми се струва, че е право да поканимъ г. Малинова да прѣдпочете едно отъ двѣтъ. Той и-послѣ може да прѣдпочете Народното Събрание, а въ градския съвѣтъ може да си тури замѣстникъ или каквото ще да направи. Той трѣбва да прѣдпочете едно отъ двѣтъ, защото е чиновникъ на градския съвѣтъ, които се избира по рѣшението на градския съвѣтъ. Тамъ не всички служащи се назначаватъ по рѣшение отъ градския съвѣтъ, а само бирничѣтъ и адвокатѣтъ; другитѣ се назначаватъ съ приказъ отъ кмета. Той е служащъ и получава заплата, прѣдвидена въ бюджета.

Министъръ М. Сарафовъ: Г-да народни прѣдставители! Последниятъ членъ на избирателния законъ, 180, е ясенъ въ туй отношение, така щото, менъ ми се струва, друго тълкувание не търпи. Той казва: „Кметовѣтъ, кметскитѣ помощници и лицата, получаващи заплата отъ общинитѣ и окръжията, които настоящиятъ законъ заваря като народни прѣдставители и окръжни съвѣтници, длъжни сѣ да оптиратъ между мандата и службата си.“ Туй положение заваря г. Малинова. Азъ не зная неговитѣ отношения спрямо общината, но трѣбва да го чакаме да дойде тукъ и да даде декларация, какво е неговото положение, и тогава да се рѣши въпросътъ.

И. Московъ: Г-да народни прѣдставители! Щѣхъ да прочета чл. 180 отъ избирателния законъ, който не търпи друго тълкувание. Така щото, менъ ми се струва, че лицата, които получаватъ заплата отъ общини и окръжия, трѣбва да оптиратъ. Г-нъ Малиновъ е лице, което получава заплата отъ общинската каса на гр. София, така щото, трѣбва да оптира едната си длъжностъ. Чл. 180 е изриченъ и менъ ми се струва, че г. Каравеловъ поддържае туй начало и въ миналото Събрание.

Г. Кирковъ: Азъ мисля, че всички тѣзи разисквания сѣ свършено излишни. Ние ли ще разискваме какъ да поставимъ г. Малиновъ? Не сме чули още кое ще оптира и кое ще вземе, едното или другото. Съществува законъ и, слѣдователно, нѣма какво да разискваме. Липсва тукъ само г. Малиновъ. Когато дойде, ще разрѣшимъ въпроса. Да му указваме сега какъ трѣбва да поставимъ, не му е мѣстото.

Прѣсѣдателствующъ В. Къжичовъ: Г-нъ Марковъ има думата.

Д. Марковъ: Отказвамъ се.

Прѣсѣдателствующъ В. Къжичовъ: Тогазъ, г. Таслаковъ има думата.

Ц. Таслаковъ: Г-да народни прѣдставители! Ако е поставенъ въпроса да разрѣшимъ принципиално, какво трѣбва да се направи съ всички, които сѣ адвокати въ общинитѣ, тогава има защо да разискваме, но ако е за конкретния случай, за г. Малинова, свършено си нѣма мѣстото да разискваме. Азъ чухъ нѣкои прѣдставители, че казаха да разрѣшимъ въпроса принципиално. Ако е тѣй, моето мнѣние е, че ние не можемъ да ограничимъ единъ адвокатъ да взима дѣла на Правителството, на общинскитѣ и други учреждения. Не е сѣ едно да защитаващъ едно дѣло или много дѣла и да бѣдеши чиновникъ, за да получаваши възнаграждение. За да бѣдеши чиновникъ, трѣбва да се подчинявашъ на всички правила, на които е подчиненъ чиновникѣтъ: да дохождаши въ еди-кой часъ на работа, да стоиши въ канцеларията до еди-кой часъ, да вършиши онова, което ти заповѣда началникѣтъ. Съсѣбъ не е така съ единъ адвокатъ на община. Нему даватъ възнаграждение за да защитава дѣла, а никакъ не го поставятъ въ положението на чиновникъ... (И. Московъ: Мѣсечна заплата получава.) Не могатъ да подпадатъ подъ ударитѣ на тоя членъ онии адвокати, които взиматъ възнаграждение за водене било на едно, или на всичкитѣ дѣла изобщо на каквото и да е учреждение.

Прѣсѣдателствующъ В. Къжичовъ: Въпросътъ е изчерпанъ и понеже нѣма г. Малинова тукъ да каже, кое ще прѣдпочете, ще остане да се рѣши утрѣ. Ще трѣбва да оптира едното или другото. Ако има нѣкой да направи прѣдложение принципиално по този въпросъ, ще разискваме.

Сега минаваме на дневния редъ, който е:

I. Обсѣждане оставката на г. А. Малиновъ отъ длъжността му държавенъ обвинител по сѣдене на бившитѣ министри отъ кабинета на Г. Иванчовъ;

II. Второ четене законопроектитѣ: 1) за измѣнение и допълнение закона за бирничѣтъ; 2) за допълнение на чл. 7 отъ закона за адвокатитѣ и 3) за изплащане недоборитѣ съ храни;

III. Второ четене прѣдложенията: 1) отъ г. А. Франга, за прибавление нова алинея къмъ чл. 208 отъ закона за сѣдоустройството; 2) отъ г. Н. Цановъ, за измѣнение чл. чл. 44, 45 и 221 отъ углавного сѣдопроизводство и чл. 163 отъ санитарния законъ и 3) отъ г. П. Кръстевъ, за измѣнение чл. 4 отъ закона за общинскитѣ налози;

IV. Прѣдложението отъ народния прѣдставителъ г. Д. Ризовъ, по извазходване безусловнитѣ фондове отъ бившитѣ министри; и

V. Прѣдложение отъ народния прѣдставителъ г. Н. Антикаровъ, за изтълкуване чл. 50 отъ избирателния законъ относително дѣйствителността на законодателния мандатъ на Анхалския народенъ прѣдставителъ г. Д-ръ П. Табурновъ.

Азъ ще положа на гласуване приемането оставката на г. Малинова. Които отъ г. г. прѣдставителитѣ сѣ съгласни да приематъ оставката на г. Малиновъ отъ длъжността му държавенъ обвинител... (Нѣкой прѣдставителъ: Не може да се вотира. Трѣбва да се разисква! — И. Московъ: Категорически заяви, че не иска — какво ще гласувате?) Азъ помагамъ на гласу-

ване оставката на г. Малинова и моля ония г. г. прѣдставители, които се съгласяватъ, да вдигнатъ ржката.

Д. Цанковъ: Ще разискаме! Какво е туй?!

Д-ръ П. Гудевъ: Менѣ ми се струва, г-да прѣдставители, че ще бѣде много прибрзано да се произнесе сега по оставката на г. Малинова. Прѣдставѣте си, че ние рѣшимъ да не приемемъ оставката му и утрѣ г. Малиновъ дойде и, на основание на прѣдшните разисквания, каже: азъ съмъ градски служащъ и ще остана такъвъ; отказвамъ се отъ народното прѣдствителство. Какво ще стане тогава съ нашето рѣшение? Затова азъ мисля, че ще бѣде по-добъръ тоя въпросъ да остане да се рѣши тогава, когато Народното Сѣбрание вземе рѣшение по въпроса за неговото положение като депутатъ.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кжичовъ: Ако г. Малиновъ не приеме депутатството утрѣ, естествено излиза, че ще падне и мандатътъ, който ще му дадемъ. Съ падането на депутатството, падатъ и всички други обязанности. (Д-ръ К. Серафимовъ: Ами ако не приеме да бѣде държавенъ обвинителъ, тогава какво ще правимъ?)

Тукъ на дневенъ редъ е турена оставката на г. Малинова и нея ще туря на гласуване. (Д. Цанковъ: Дѣмъ оставката? Прочетѣте я!) Писмена оставка отъ г. Малиновъ нѣма подадена на бюрото; въ дневния редъ отъ вчера е турено: оставката на г. Малинова отъ длъжността държавенъ обвинителъ, и затова азъ искамъ вота на Народното Сѣбрание, приема ли тая оставка или не я приема.

Д. Петковъ: Г-да прѣдставители! Менѣ ми се струва, че тоя вотъ ще бѣде съвършено излишенъ сега. Азъ съмъ единъ, който ще дамъ вотъ за г. Малинова, защото, кѣмъ единъ интелигентенъ човѣкъ, азъ го прѣдпочитамъ прѣдъ всички други, безъ да се обиждаатъ другитѣ. Но да вотираме сега, когато той вчера категорически е заявилъ, че не може по никой начинъ да остане — може би има своитѣ съображения за това — мисля, че е излишно. По-добъръ е да остане работата въ такова положение, въ каквото остана и другиятъ въпросъ, и утрѣ, като дойде г. Малиновъ, да каже и върху едното, и върху другото, и ние да се произнесемъ. Нека така да остане, защото, ако вотираме сега, ще направимъ единъ излишенъ вотъ. Сега, напр., да кажемъ, че нѣма да приемемъ оставката — азъ съмъ единъ отъ тѣзи, който казвамъ, че не приемамъ оставката му. Ами утрѣ ако се измени положението му, тогава какво ще стане? По-добъръ да остане въ сѣщото положение, защото излишенъ вотъ ще направимъ.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кжичовъ: Г-нъ Петковъ прѣдлага да не стане никакво вотиране, докато не дойде г. Малиновъ да заяви. (А. Филиповъ: Нѣма нужда!) Има прѣдложение отъ г. Петкова и азъ съмъ длъженъ да го вотирамъ.

Г-нъ Петковъ прѣдлага сега Сѣбранието да не вотира оставката на г. Малинова, а да остане разрѣшението на тоя въпросъ до утрѣ, когато ще се разрѣши въпросътъ, дали той приема да бѣде депутатъ, или ще остане чинов-

никъ, и ако приеме депутатството, ще приеме ли да бѣде държавенъ обвинителъ. Това е прѣдложението на г. Петкова. Желаетъ ли нѣкой да говори върху тоя прѣдложение? (Никой не иска думата.)

Ще туря на гласуване прѣдложението на г. Петкова. Които отъ г. г. народнитѣ прѣдставители сж за тоя прѣдложение, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Сѣбранието приема.

А. Филиповъ: Какъ приема?

Д. Петковъ: Азъ самъ констатирамъ, че нѣмаше болшинство.

А. Филиповъ: Тѣй е! Не бързайте!

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Щомъ оспорявате, ще стане още единъ пѣтъ гласуване.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кжичовъ: Ще го положи на повторно гласуване.

Който отъ г. г. народнитѣ прѣдставители приема прѣдложението на г. Петкова, моля, да си вдигне ржката. 28 души вдигатъ. Сѣбранието не приема.

Г-нъ Марковъ има думата.

Д. Марковъ: Понеже г. Малиновъ снощи заяви категорически, че по никакъвъ начинъ не желае да остане държавенъ обвинителъ и благодари на Сѣбранието за високата честъ, която му направи съ избора, азъ мисля, че ние трѣбва да вземемъ актъ отъ това негово категорическо отказване и да пристѣпимъ къмъ избиране на другъ вмѣсто него. Затова правя прѣдложение да се пристѣпи къмъ избиране на другъ, безъ да се туря на гласуване нѣщо, което нѣма практически резултатъ. Г-нъ Малиновъ казва категорически „не приемамъ“, и Народното Сѣбрание съ сила и съ квестори не може да застави единъ народенъ прѣдставителъ да приеме вота му, защото то е едно доброволно съгласие да приеме тая честъ, която му се направи. Щомъ по извѣстни съображения г. Малиновъ категорически заявява, че не желае, нѣма освѣнъ да искаемъ съжаление, че той не приема тая честъ, която му правимъ ние, да вземемъ актъ отъ това негово заявление, да уважимъ думитѣ и съображенията му и да пристѣпимъ къмъ избиране на другъ държавенъ обвинителъ.

М. Златановъ: Азъ помня туй, което каза г. Малиновъ, но помня и туй, което му се възрази. Азъ бѣхъ единъ отъ ония, които казаха, че ние не считаме, че той си е далъ оставката и че ако иска да си даде оставката, той трѣбва да я даде писмено. Г-нъ Малиновъ змгълча и ние имаме право да мислимъ, че той не настоява на оставката си.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кжичовъ: Азъ забавихъ днесъ засѣданието, като чакахъ до 3 ч. оставката на г. Малинова, но не я получихъ.

Д. Цанковъ: Като не я получи, значи, че той не настоява да се приеме оставката му.

Д-ръ П. Табурновъ: Азъ мисля, че нѣма нужда отъ никаква писмена оставка, защото отъ никакъвъ законъ не се изисква такава. И това е до толкова истина, щото прѣди 5 минути, когато г. прѣдсѣдателятъ се обърна къмъ г. г. народнитѣ прѣдставители и ги пита отъ кои жѣста приематъ да бѣдатъ депутати, нито единъ отъ насъ не биде принуденъ да даде писмено оставката си отъ депутатството отъ околнѣта, отъ която се отказва, и при сѣ това Народното Сѣбрание приемаше, че еднѣ-кой си дава оставката. Значи, отъ туй се вижда, че писмена оставка нѣма нужда да се дава. Отъ друга страна, г. Марковъ каза, че г. Малиновъ билъ заявилъ категорически, че си дава оставката и че той благодарилъ на Сѣбранието. Слѣдователно, ние нѣмаме право да мислимъ, че г. Малиновъ отъ вчера досега си е измѣнилъ мнѣнието. Statu-quo-то, въ което се намираме сега, е таково, че той си е далъ оставката и принудително не може да се накара да я оттегли, още повече когато се касае за такава длѣжностъ, каквато е длѣжността държавенъ обвинителъ. Той не само трѣбва да приеме тая длѣжностъ, но трѣбва да се съгласи съ обвинението на министритѣ. Вие виждате, че тукъ не е вече служба за секретаръ на бюрото, или за друга нѣкоя длѣжностъ. Затова азъ мисля, че нѣма основание да настояваме да се постави на гласуване желанието или оставката на г. Малинова, защото той я даде и ние не сме въ състояние да го канцардимъ да я оттегли назадъ.

Н. Цановъ: Г-да прѣдставители! Азъ мисля, че този въпросъ даже не трѣбва да го подлагаме на вотирание: никаква оставка отъ страна на г. Малинова не съществува. Народното Сѣбрание, въ избора, който произведе вчера, даде това голѣмо довѣрие на г. Малинова и, слѣдователно, наово да се повръщаме относително разглеждането на въпроса за оставката, каквато нѣма сложена въ бюрото, а има само думи, изказани отъ г. Малинова тогава, когато засѣданието се вдигаше, азъ мисля, че по никакъвъ начинъ ние не трѣбва да прѣдлагаме на вотирание такъвъ единъ въпросъ. (Нѣкои отъ прѣдставителитѣ: Щомъ нѣма оставка, нѣма защо да вотираме!) Нѣма оставка, казвамъ, може би бюрото само е направило такава нѣщо; но почитаемото Народно Сѣбрание да рѣши да се пристѣпи къмъ вотирание за приемането или неприемането оставката на г. Малинова, това не може да бѣде: оставка, каквато не е подадена, не можемъ да я разискваме. Въ краенъ случай, ако почитаемото Народно Сѣбрание рѣши да подложи това на вотирание, азъ мисля, че вотътъ на Народното Сѣбрание ще бѣде противъ онова, което е казано отъ г. Малинова, защото оставка не съществува.

А. Краевъ: Г-да народни прѣдставители! Принуденъ съмъ да дамъ едно малко обяснение, защото визираще се бюрото относително поставянето на дневенъ редъ за обсъждане оставката на г. Малинова отъ длѣжността държавенъ обвинителъ. Които сж присѣдствували спонци тукъ, прѣди да се вдигне засѣданието, ще си спомнятъ, вѣроятно, слѣдующето обстоятелство: първо, че слѣдъ като се обяви резултатътъ на избора и се прогласи г. Малиновъ като избранъ за държавенъ обвинителъ, той взе думата и, безъ да чака азъ да му произнеса името, похлопа, стана и почна да говори и заяви, че по причини, които

той не може да излага тукъ публично, не му било възможно да приеме тази длѣжностъ, която му възлага Сѣбранието; благодари за тази висока честъ и заяви, че категорически отказва отъ изпълнението на тази длѣжностъ. При тѣзи условия, изненаданъ отъ такава една декларация, азъ не съобразихъ минутно да кажа, че сега не могатъ да ставатъ прѣнѣи по този въпросъ, а трѣбва да се турѣ въпросътъ на дневенъ редъ за едно отъ слѣдующитѣ засѣдания. Г-нъ Министъръ-Прѣдсѣдателятъ ми дойде на помощъ, подѣсти ме и направи прѣдложение, което Народното Сѣбрание вотира: че обсъждането оставката на г. Малинова отъ длѣжността държавенъ обвинителъ да се постави на дневенъ редъ за дневното засѣдание.

Прочее, азъ заявявамъ, че има грѣшка уважаемиятъ Видипски народенъ прѣдставителъ г. Н. Цановъ, като подозира, че това е станало по нѣкакво наше желание, безъ да държимъ смѣтка за мнѣнието, за желанията на г. г. народнитѣ прѣдставители. Ние, като членове на бюрото, винаги сме имали стремлението да бѣдемъ вѣрни изпълнители на рѣшенията на Народното Сѣбрание и въ случая азъ не съмъ направилъ нищо друго, освѣнъ изпълнение на длѣжността си.

По самото същество на въпроса азъ мисля, г-да народни прѣдставители, че не е необходимо да има писмено подаване на оставката; обаче, менъ ми се струва, че ако Народното Сѣбрание, както забѣлжвамъ, подкрѣпи съ новъ отрицателенъ вотъ своя изборъ, надѣвамъ се, че г. Малиновъ ще прѣклони и ще се подчини на този повторенъ вотъ на Сѣбранието. Ето защо азъ бихъ молилъ почитаемитѣ г. г. народни прѣдставители да се произнесатъ за оставката, като я отхвърлятъ. Ние, отъ прѣдсѣдателството, ще сондираме г. Малинова и надѣвамъ се, че ще получимъ неговото съгласие.

Д. Цанковъ: Г-да народни прѣдставители! Единъ депутатъ, когато го избира Народното Сѣбрание за една работа, той не може да се отказва. Азъ не помня члена отъ закона, който казва, че всѣки депутатъ, като се избере отъ Народното Сѣбрание, той трѣбва да приеме тази служба, която му дава Народното Сѣбрание. И г. Малиновъ, като е избранъ за тази служба, той трѣбва да я приеме. Да гласуваме втори и трети пѣтъ, това не е прието нито отъ закона, нито отъ общото правило; той трѣбва да приеме това. Истина, че тази работа, която му налагаме, е една работа извънредна, не е въ опуй врѣме, когато засѣдава Сѣбранието, ами е въ едно врѣме, когато не засѣдава Сѣбранието. Истина е, че той трѣбва да я приеме; но може да има такъвъзъ причини да каже, че не може да я извърши; тогава Народното Сѣбрание не може да му наложи тая работа, когато той не може да я извърши. Сега, за да изберете мене, азъ ще ви кажа, че не съмъ адвокатъ, какво ще ме избирате? Азъ съмъ депутатъ и трѣбва да служа, но не мога да направя това.

Заради туй, менъ ми се струва, за да не продължаваме много-много — тъй като приелъ той или не приелъ, да кажемъ, че приелъ, — ние сѣ трѣбваше да помислимъ да му изберемъ единъ помощникъ, защото човѣкъ е, може най-сетнѣ да се разболѣе. Е, подирѣ какво ще прави

Народното Събрание? Тръбва да се събира, за да избира другъ. Заради туй азъ мисля да му изберемъ най-малко единъ, ако не и двама помощника.

А пъкъ неговата оставка ние я не взимаме прѣдъ видъ, защото, да гласуваме за неговата оставка, то е нѣщо извънъ закона. Заради туй, най-доброто нѣщо е, сега да се съгласимъ да му изберемъ единъ или двама помощници, а пъкъ утрѣ като дойде той, менѣ ми се струва, че ние ще го кантардисаме да остане. Единъ или двама помощника, защото, и да бѣше приелъ вчера, ние пакъ трѣбваше да му изберемъ единъ помощникъ, защото той може да се разболѣе, и кой може да се прѣдстави вмѣсто него? Той по делегация не може да прати друго. Заради това, вмѣсто да разискваме повече, по-хубаво е да му изберемъ единъ помощникъ.

Д-ръ П. Табурновъ: Както каза г. Краевъ, той иска да стане единъ втори изборъ, само въ друга форма направенъ, за държавния обвинител. Азъ мисля, че една формална причина ни прѣпятствува да извършимъ това, защото вчера този изборъ го направихме по таенъ начинъ, а сега да не приемемъ оставката на г. Малинова и да го избираме втори пътъ, по тоя начинъ ще бѣде второто сѣдство противно на онова, което вчера направихме. Отъ друга страна, азъ мисля, че г. Малиновъ, слѣдъ една такава декларация, каквато бѣше вчерашната, надали сега ще се счете трогнатъ, та ще измѣни това свое мнѣние, или ще изчезнатъ онѣзи причини, които сж го накарали да се откаже отъ тази честъ, която Народното Събрание му направи. Та заради това още днесъ не можемъ да... (Не се чува.)

Е. Начевъ: Г-да народни прѣдставители! Менѣ ми се струва, че сж излишни тия прѣния, които ние сега тукъ правимъ. Единъ пътъ г. Малиновъ заяви тукъ прѣдъ Събранието, че той по категорически начинъ отказва тая голѣма честъ, която почитаемото Народно Събрание му направи, да я приеме, то ние не можемъ да разсѣждаваме нищо друго, освѣнъ да се обрнемъ къмъ г. Малинова, да го поканимъ, повторно да заяви, приема ли или не приема. Единъ пътъ той не направи това, ние нѣмаме обвинител и най-важната частъ въ настоящето сѣбитие, което върши Народното Събрание, ще остане открита. Ами какво ще стане, ако му не приемемъ оставката? Може ли утрѣ г. Малинова да го заставите зорленъ да работи? Отъ друга страна, имайте прѣдъ видъ, че г. Малиновъ е характеренъ човѣкъ, кавалеръ на думата си, човѣкъ, който се уважава отъ всички въ Народното Събрание, и единъ пътъ се отказа, менѣ ми се струва, че той нѣма да се върне назадъ, а единъ пътъ така, на Събранието остава да си избере другъ обвинителъ.

Г-нъ Цанковъ заяви, че трѣбва да се избере и единъ помощникъ. Това е необходимо, но то е свършено отдѣленъ въпросъ, върху който дѣйствително може да се говори. Защото, като човѣкъ, може да се случи нѣщо съ него, но ние по оставката не можемъ да разискваме нищо повече, освѣнъ да се основаваме върху думитѣ, които каза г. Малиновъ. Той каза, че не приема; единъ пътъ не приема, отъ него зависи да повтори това нѣщо, или да приеме. Единъ пътъ той заяви, че се отказва, ние ще

поддържаме онова, което той снощи на излизане заяви. Единъ пътъ така, г-да прѣдставители, менѣ ми се струва, че не прѣдстои нищо друго на Народното Събрание, освѣнъ да пристѣпимъ къмъ новъ изборъ.

Прѣдседателствующъ В. Къжичовъ: Има три прѣдложения направени по този въпросъ. Едното прѣдложение е, че трѣбва да се счита оставката като приета и да се пристѣпимъ къмъ новъ изборъ. Другото прѣдложение на г. Цанкова е, че не трѣбва да се прави това нѣщо и че трѣбва да се счита г. Малиновъ като избранъ и, като всеки депутатъ, нѣма право да се отказва отъ длѣжността, която му е наложена отъ Събранието, и само въ случай че се лишатъ отъ мандата, по онѣзи причини, които той наведе, тогава само може да се избере другъ. Третото прѣдложение е да се гласува оставката.

Ще туря на гласуване наредъ прѣдложенията. Първото прѣдложение, направено отъ г. Маркова и подкрѣпено отъ г. Начева: да се пристѣпимъ сега къмъ новъ изборъ. Моля ония, които сж за това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Меншество.) Събранието не приема.

Второто прѣдложение е на г. Цанкова, че изборътъ трѣбва да се счита за свършенъ. (Д. Цанковъ: И да се избере помощникъ.) Послѣ това. Които сж съгласни съ това прѣдложение на г. Цанкова, да си вдигнатъ ржката.

Н. Цановъ: Турѣте на гласуване прѣдложението за неприеждането на оставката!

А. Краевъ: Азъ прѣдложихъ да се не приема оставката.

Прѣдседателствующъ В. Къжичовъ: Ония г. г. прѣдставители, които считатъ, че не трѣбва да се приеме оставката на г. Малинова, докогато той се счита, че е натоваренъ съ тая длѣжностъ отъ Народното Събрание и като депутатъ има длѣжността да я носи, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Има прѣдложение отъ г. Цанкова: да се избератъ единъ или двама помощници.

Министъръ-Прѣдседателъ П. Каравеловъ: Думата „помощникъ“ не е хубава. „Запасенъ“ да се каже.

Д. Ризовъ: Азъ мисля, че законътъ за сѣденето на министритѣ е ясенъ, че се избира единъ държавенъ обвинител, но понеже физическа невъзможностъ може да се яви, да не може държавниятъ обвинител да поддържа обвинението, то трѣбва да се избере единъ неговъ другаръ, като замѣстникъ. (Нѣкои отъ прѣдставителитѣ: Запасенъ!) Даже не запасенъ, защото въпросътъ за „запасния обвинителъ“ е свързанъ съ въпроса за възнаграждението. Ако допуснемъ, че ще бѣде запасенъ, тогава трѣбва да допуснемъ, че той ще взема и възнаграждение, когато ще замѣства държавния обвинителъ въ тия дни, въ които ще влиза той въ своята роля. Ето защо въпросътъ за възнаграждението трѣбва да се разрѣши заедно съ тоя въпросъ още сега.

Д. Цанковъ: Остава тоя въпросъ на адвокатитѣ да го рѣшаватъ!

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Искахъ, г-да, да дамъ и азъ мнѣнието си по този въпросъ. За да не нарушимъ едноличността, така да се каже, на държавния обвинителъ, да изберемъ само единъ, както и избрахме единъ, и да изберемъ единъ запасенъ, а не неговъ помощникъ. Разликата между „запасенъ“ и „помощникъ“ е слѣдующата. Помощникътъ може едновременно да дѣйствува съ държавния обвинителъ, както е въ паркета напр., дѣто, когато има нужда прокурорътъ отъ помощникъ, може да вземе и помощника си при своята работа едновременно. Когато ние не искаме помощникъ такъвъ, а искаме помощникъ, който да дѣйствува самостоятелно въ случай, когато има прѣпатствие държавниятъ обвинителъ да дѣйствува. Запасниятъ, прочее, пакъ ще бѣде държавенъ обвинителъ съ еднолична властъ, защото първоизбраниятъ за държавенъ обвинителъ не ще има физическа възможность да изпълнява своята обязаность. Така щото, ние трѣбва да изберемъ единъ запасенъ обвинителъ.

Въпросътъ за възнаграждението да не ни смущава. Дѣйствително, на такъвъ единъ държавенъ актъ, какъвто е сѣденето на бивши министри, трѣбва да погледнемъ до колко е той важенъ, а за разносикътъ, които ще прѣдизвика това сѣдене, за да го направимъ по-ефикасно и и съобразно съ закона и да не излѣзе безпрѣдметно, трѣбва да не ги жалимъ: тѣ пѣма да бждатъ много. Ние ще вземемъ единъ народенъ прѣдставителъ и трѣбва да го държимъ на шрекъ да бѣде готовъ да работи. Ако отскѣтствува държавниятъ обвинителъ, какво трѣбва да плащаме? Както плащаме на народнитѣ прѣдставители, когато изпълняватъ прѣдставителския си мандатъ. Вънѣсто единъ ще имаме двама, на които ще плащаме. Така щото, отъ побуждения на економия не трѣбва да се движимъ, за да не изберемъ запасенъ обвинителъ.

Т. Николовъ: Г-да прѣдставители! Азъ като сподѣлямъ мисльта на г. Министра на Правосѣдието, така скѣпо считамъ, че има разлика между „помощници“ и „запасни“. Запасниятъ може да не поеме никаква дѣятельность. Сега имаме ли нужда отъ помощници или отъ запасни? Азъ считамъ, че понеже редовната сесия приближава и подиръ единъ два мѣсеца ще я имаме, то обвинителътъ когото сме избрали, слѣдъ като се ориентира въ работата, може да поиска помощници и тогава ще му дадемъ. Отъ запасенъ нѣма нужда, защото единъ обвинителъ, който ще дѣйствува въ случая, ще наблюдава само слѣдствието; той нѣма да се явява нито прѣдъ сѣда, нѣма да съставя обвинението, а работата му ще бѣде да наблюдава слѣдствието, което ще върши извѣстна слѣдствена комисия, избрана отъ единъ отъ членовѣтъ на Касацiонния Сѣдъ, единъ отъ подпрѣдсѣдателитѣ на апелативнитѣ сѣдилища и единъ отъ подпрѣдсѣдателитѣ на окръжнитѣ сѣдилища, комисия, която ще се състои отъ юристи и ще се занимава съ слѣдствието. Ръководенето на слѣдствието ще се върши отъ държавния обвинителъ. Въ случая, обвинителътъ е лице, което, ако боледува единъ или два дена, не съставлява нищо: всѣки чиновникъ може да болѣдува; ако би да се случи нѣкакво нещастие съ него, сесията е близо — ще изберемъ другъ. Но азъ считамъ, понеже съмъ запознатъ съ материята, може би този обвинителъ да има нужда отъ помощници и въ такъвъ случай ще

поиска това и въ идущата сесия, ако поиска, ще му дадемъ единъ или двама. Тѣй щото, азъ считамъ, че нѣма нужда сега нито отъ запасенъ, нито отъ помощници. Единъ избрахме — той е патоваренъ съ работата само да наблюдава слѣдствието и нѣма защо да избираме нито запасни, нито помощници.

Прѣдсѣдателствующъ В. Къжичовъ: Има прѣдложение да се избере още единъ членъ отъ Народното Сѣбрание, който да бѣде запасенъ, на мѣстото на обвинители, въ случай на болѣсть или смъртъ да вземе неговото мѣсто. Ще туря на гласуване това прѣдложение и моля ония, които сж съгласни да се избере още единъ запасенъ обвинителъ, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Сѣбранието приема. (Гласове: Не приема!)

Има оспорване. Моля ония народни прѣдставители, които желаятъ да се избере още единъ запасенъ обвинителъ, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Сѣбранието приема.

Какъ ще се пристъпи къмъ гласуването? (П. Станчевъ: Тайно!)

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Азъ мисля, че добръ е прѣди да се избере запасниятъ обвинителъ, да рѣшимъ въпросъ, ще ли се плаща възнаграждение на двама, или на единъ.

А. Краевъ: Който е въ дѣйствиe, нему ще се плаща.

Т. Николовъ: Азъ мисля, че трѣбва да се постави въпросътъ, помощникъ ли ще се избира или запасенъ. (Прѣдсѣдателствующъ В. Къжичовъ: Запасенъ.) Обвинителътъ нѣма полза отъ запасенъ. Трѣбва да направимъ разлика между помощникъ и запасенъ.

Прѣдсѣдателствующъ В. Къжичовъ: Азъ положихъ на гласуване и Сѣбранието прие.

Т. Николовъ: Запасниятъ трѣбва да се намира постоянно въ чакане, безъ да може да работи, затова похубаво е да изберемъ помощникъ, комуто хемъ ще плащаме, хемъ ще работи.

А. Краевъ: По въпроса за възнаграждението, мнѣнието ми е, че трѣбва да се опрѣдѣли такъва на държавния обвинителъ, който изпълнява тази длъжность, и тази заплата да я получава замѣстникътъ само въ такъвъ случай, когато титулярниятъ държавенъ обвинителъ е въ невъзможность да функционира, когато запасниятъ обвинителъ стѣпи въ ролята на първия.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Г-да! Азъ и отдѣлѣви казахъ, че не трѣбва да се сѣжнимъ за разносикътъ, които ще прѣдизвика сѣденето. Но има и слѣдующето: запасниятъ е лицето, което трѣбва да е готово въ всѣки моментъ да замѣсти държавния обвинителъ. За да бѣде готовъ, той трѣбва да слѣди и ходи на процеса и слѣдствието; тѣй щото, той, когато ще го замѣсти евентуално въ единъ моментъ, трѣбва да е въ течението на цѣлия процесъ, и затова трѣбва да се плаща и нему. Азъ се позовавамъ на г. г. адвокатитѣ за такъва случай въ углавната процедура. Ние имаме въ сѣдилищата запасни

засѣдатели и тѣ стоятъ заедно съ съдебнитѣ засѣдатели, и тѣ сж членове въ състава на сжда докогато се произнесе вердиктътъ, и тѣмъ се плаща толкова, колкото се плаща на ония съдебни засѣдатели, които засѣдаватъ и вотиратъ. Слѣдователно, и на запасния държавенъ обвинителъ трѣбва да се плаща такава сума, какъвато ще се плаща на държавния обвинителъ.

Г. Кирковъ: Азъ бѣхъ единъ отъ тѣзи, които гласуваха противъ избрането на замѣстникъ, или запасенъ. Собствено, той е помощникъ и ако е въпросътъ, че трѣбва да работятъ двама души, то трѣбваше да кажемъ по-рано, че искаме двама души да изучаватъ това дѣло и да обвиняватъ, а ние просто намѣрихме два термина, които водятъ къмъ едно и сжщо. Азъ казвамъ, че ако той бжде държавенъ обвинителъ, смѣтахъ така, че въ случай че той заболѣе, запасниятъ да отиде на негово мѣсто и то когато се разглежда дѣлото, когато оня не може да се яви въ сжда. (А. Филиповъ: Той ръководи слѣдствието!) Слѣдствието не се извършва отъ прокурора, а се извършва отъ особена слѣдствена комисиия. (А. Филиповъ: Подъ неговъ надзоръ!) То значи да ги канятъ да работятъ. (А. Филиповъ: Той може да обжалва дѣйствиата на комисиията!) Загуй се туря подъ неговъ надзоръ, защото той ще гледа на края да събере цѣлия материалъ, за да състави обвинителенъ актъ; но не е негова работа да се бърка въ самото слѣдствие. (А. Филиповъ: Може да задава въпроси.)

Като не искамъ да създаваме пансони, ще гласувамъ противъ туй. Никаква заплата не трѣбва да се дава на втория прокуроръ.

Д. Цанковъ: Менѣ ми се струва, да прихвемъ веќе това, защото е твърдѣ ясно. Нарекоха го запасенъ. Най-добрѣ е запасенъ: то се знае, че е запасенъ, защото онзи днесъ говори прѣдъ сжда, стане му лошо, запасниятъ веднага дойде та го замѣсти и продължава. Защо сега да отиваме и да казваме не знаемъ какво си? Запасниятъ разбирамъ, че трѣбва да бжде сжщо като първия и, слѣдователно, както първиятъ ще взима заплата, тѣй и вториятъ трѣбва да взима. То се знае, той ще бжде не само запасенъ, ами помощникъ, сътрудникъ. Загуй най-добрѣ е да гласуваме. Недѣйте става такъвизъ, за нищо нѣщо да говорите толкова.

Д-ръ Х. Владигеровъ: Ако внимемъ въ текста на самия законъ за сждане на министритѣ, ясно е, че не може да има повече отъ единъ държавенъ обвинителъ. Тамъ е казано „държавенъ обвинителъ“. (Прѣдсѣдателствуещъ В. Кжичовъ: Рѣши се вече този въпросъ!) Понеже въпросътъ се рѣши и му се даде такава тълкувание, то въ случая, мисля, ще бжде по-сполучливо да приемемъ да се казва запасенъ или допълнителенъ, отколкото помощникъ, защото, ако вървимъ по този пѣтъ и приемемъ да бжде помощникъ, то ще трѣбва да се запази принципътъ на субординацията, а този принципъ е свързанъ и съ материалното възнаграждение, което се дава на държавния обвинителъ. Затова не може да се прави тази комбинация — да се дава на запасния обвинителъ възнаграждение само когато замѣства, а трѣбва

еднакво да се плаща, защото достойнството имъ изисква да получаватъ еднакво възнаграждение и еднакви права да иматъ. Заради туй прѣдлагамъ да се даде еднакво възнаграждение и да не бжде размѣрътъ му такъвъ, колкото се плаща на прѣдставителитѣ, а нѣщо повече, защото ще влѣзатъ лица, които ще оставятъ дѣлата на клиентитѣ си, отъ които иматъ повече печалба. Затова нека имъ се даде по 40 л. на день.

Прѣдсѣдателствуещъ В. Кжичовъ: Има двѣ прѣдложения направени: едното, да се дава заплата и на двамата държавни обвинители и, друго, да се дава заплата само на единия, а не и на запасния.

Ц. Мисловъ: Г-да народни прѣдставители! Струва ми се, че е прѣждевременно да се гласува за това прѣдложение, какво да бжде възнаграждението на този запасенъ обвинителъ, когато ще изберемъ, защото още не сме го избрали. Най-напрѣдъ, мисля, г. прѣдсѣдателствуващиятъ трѣбва да даде одикъ, за да извършимъ избора, а сетнѣ ще дойдемъ да опрѣдѣлимъ възнаграждението, защото излиза, че прѣдварително ще дадемъ съблазнително възнаграждение, а послѣ ще избираме. Нѣмаме запасенъ обвинителъ, а му опрѣдѣляме възнаграждение. Ще се сгараме кой да стане обвинителъ!

Прѣдсѣдателствуещъ В. Кжичовъ: Най-напрѣдъ се повдигна въпросътъ за даване възнаграждение на държавния обвинителъ и подиръ това — на неговия запасенъ и азъ искахъ да се произнесе Народното Собрание, ще се дава ли възнаграждение и на запасния обвинителъ. Този въпросъ е свършенно отдѣленъ отъ въпроса за избора.

А. Франгя: Менѣ ми се струва, че прѣди да прихвемъ къмъ опрѣдѣлене на възнаграждението, каквото и да е то, трѣбва да разискваме други единъ въпросъ, който е много важенъ по моему, а именно, какви ще бждатъ правата и съотношенията на втория, запасенъ го нарѣчете, допълнителенъ го нарѣчете, къмъ първия. (Министръ Д-ръ С. Даневъ: Обяснихме го!) Не обяснихме. Дали ще има право да дава сжщитѣ заповѣди — защото подъ неговъ надзоръ ще става изслѣждането, — каквито първиятъ, защото иначе могатъ да се намѣрятъ въ стѣлкновение. Прѣдставѣте си, че първиятъ, прѣди да се разболѣе, или прѣди да отиде въ отпускъ, е указалъ така и така да става работата, а другиятъ, който ще го замѣсти, бжде противъ него. Какво ще стане тогава? Трѣбва да рѣшимъ, дали само първиятъ ще бжде, който ще слѣди за всички работи, който ще има нишката на слѣдственото дѣло, или и двамата ще иматъ сжщото право. Ако иматъ и двамата сжщитѣ права, увѣрявамъ ви, че ще дойдатъ въ такова стѣлкновение, щото работата никакъ да не може да върви, или да излѣзе нѣщо пѣстро. Заради туй трѣбва да разрѣшимъ този въпросъ, защото извѣстно ви е, че когато има надзоръ, ако бжде слѣдствената власть раздѣлена на два гласа, може да не излѣзе никакъвъ надзоръ, а само ще има прѣчки. (Министръ Д-ръ С. Даневъ: Единиятъ е запасенъ!)

Ц. Таслаковъ: Г-да народни прѣдставители, азъ схващамъ въпроса така: ние избираме запасенъ обвинителъ не да обвинява въ едно и също време съ държавния обвинителъ, или да държи обвинението въ рѣцѣтъ си, но, въ случай на заболяване отъ страна на обвинителя, да може да го замѣсти, за да не става нужда да се свиква Народно Собрание да избира пакъ обвинителъ, защото знаете че свикването на Събранието е доста сложна процедура. Сега трѣбва да се разбере едно нѣщо. Тоя запасенъ обвинителъ ще стои ли у дома си или въ София ще извършва нѣкои работи вънъ отъ самото обвинение, ще спомага въобще на заболяване отъ страна на обвинителя. Така щото, ако разрѣшимъ въпроса така, че трѣбва да стои въ София и да работи, ще трѣбва да му платимъ, а ако ще разрѣшимъ въпроса да стои у дома си и въ нужда да се повика, тогава трѣбва да рѣшимъ, че само когато замѣства обвинителя, получава заплатата на самия обвинителъ. За себе си, азъ разбирамъ работата по слѣдующия начинъ, че ние избираме запасенъ обвинителъ не да стои у дома си, но да помага на обвинителя и да го замѣсти само когато е боленъ или, не дай Боже, умре. Като е тъй, трѣбва да му прѣвдвидимъ и заплатата, защото отъ него се иска работа. Не му ли платите, нѣма и да работи.

Д-ръ Х. Владигеровъ: Г-да прѣдставители! Повдигнатиятъ въпросъ отъ г. Франга е много важенъ, защото трѣбва да се опрѣдѣлятъ атрибутитѣ и правата на двамата — на обвинителя и на запасния. Менѣ ми се струва, че трѣбва да иматъ еднакви права. Като се казва и по-напрѣдъ, при тѣхнитѣ мандати нѣма иерархия, не може да има между прѣдставителитѣ старши и младши; всички прѣдставители сѣ равни, иматъ еднакви мандати и еднакви права. Така също и държавниятъ обвинителъ, и запасниятъ трѣбва да иматъ еднакви права.

По въпроса за възнаграждението се разбира отъ само себе си, че и запасниятъ обвинителъ трѣбва да живѣе въ София и да му се плаща.

Самата работа е такава, г-да прѣдставители, щото непрѣмѣнно трѣбва при избора да се дѣйствува да влѣзатъ вътрѣ лица вѣнци и отъ двѣ школи. При г. Малинова, който е отъ руската школа, ще бѣде желателно да влѣзе единъ отъ френската или нѣмската школа, защото ще има да разискватъ разни въпроси. А понеже работата имъ ще бѣде еднаква, то и възнаграждението трѣбва да бѣде еднакво.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кънчовъ: Има прѣдложение да се плаща и на държавния обвинителъ, и на запасния, а има и прѣдложение да се плаща само на държавния обвинителъ.

С. Бабаджановъ: Най-добръ е да се разрѣши въпросътъ, който повдигна г. Франга, защото тоя въпросъ прѣдшествува другитѣ въпроси. Ако го разрѣшимъ, безсѣмѣйно ще рѣшимъ и двамата да иматъ заплатата.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кънчовъ: Кой въпросъ?

С. Бабаджановъ: Въпросътъ, който повдига г. Франга — каква ще бѣде ролята на запасния държавенъ обвинителъ.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кънчовъ: Г-нъ Министърътъ на Правосъдието обясни това.

С. Бабаджановъ: Ама има съмнѣние и затова трѣбва да разрѣшимъ! И азъ разбирамъ, че запасниятъ само ще да му помага.

Ц. Мисловъ: Г-да прѣдставители! Въпросътъ не е ясенъ за тогози, които не иска да си го обясни. Прѣди малко г. Министърътъ на Правосъдието много добръ обясни каква ще бѣде длѣжността на запасния държавенъ обвинителъ. Въ сжѣщность той не е нищо друго, освѣтъ държавенъ обвинителъ, който ще застъпва или ще изпълнява ролята на държавния обвинителъ само въ случай на нужда — когато ще заболя или умре. А пъкъ за да може той да изпълни тая длѣжностъ както трѣбва въ момента когато стане нужда, необходимо нѣжно е отъ самото начало на работата да работи както и самиятъ държавенъ обвинителъ. Затова, той ще се занимава съ това дѣло сжѣщо тъй, както и държавниятъ обвинителъ. Може би да не стане нужда да се яви... (С. Бабаджановъ: Падате въ противорѣчие самъ по себе си!) Моля Ви се! Вие сега дойдохте и не знаете какви бѣха обясненията. Може би да не стане нужда да се яви въ сѣда, защото държавниятъ обвинителъ ще бѣде живъ и здравъ и ще си продължава работата; но работата е, че може би подиръ два мѣсеца да се разболѣе и тогава кой ще продължава работата, когато не зная нищо? Ето защо азъ разбирамъ, че и двамата ще дѣйствуватъ едновременно. (С. Бабаджановъ: И азъ така разбирамъ!) Щомъ е така, нѣма защо да казвате, че не е ясно. (С. Бабаджановъ: Не казватъ, че не ми е ясно!) Понеже той не е неговъ помощникъ, а редомъ съ него ще работи, слѣдва че ще трѣбва да планѣме и нему сжѣщо такова възнаграждение, каквото опрѣдѣлимъ и за самия държавенъ обвинителъ. Въпросътъ е много ясенъ. (Гласове: Да се гласува!)

Прѣдсѣдателствующъ В. Кънчовъ: Никой повече не иска думата и затова ще туря на гласуване прѣдложенитѣ два въпроса. Едното прѣдложение е да се плаща и на държавния обвинителъ, и на запасния държавенъ обвинителъ, а пъкъ второто прѣдложение е да се плаща само на държавния обвинителъ, а на запасния държавенъ обвинителъ да не се плаща. Които сжъ за да се плаща и на двамата, да си вдигнатъ ръката. (Болшинство.) Събранието приема.

Има прѣдложение да се плащатъ дневни и на двамата по 20 л., а има прѣдложение отъ г. Владигерова да се плащатъ дневни по 40 л.

Има думата г. Серафимовъ.

Д-ръ К. Серафимовъ: Ще кажа по тоя въпросъ това, че нѣма да бѣде справедливо и основателно да се дава и на двамата еднаква заплата, защото, може би, да не дойде редъ и нужда запасниятъ държавенъ обвинителъ да върши никаква работа. (Ц. Мисловъ: Ама ще стои да чака и ще върши еднаква работа!) Само защото ще стои да чака? Може би да не му дойде редъ да работи и само защото ще стои да чака не е справедливо да му се плаща

еднакво. Азъ казвамъ така: тогазъ, когато той не работи, да му се плаща половина или $\frac{3}{4}$ отъ това, което ще се плаща на държавния обвинителъ, а когато дойде редъ да работи, да му се плаща както на държавния обвинителъ.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кжичовъ: По тоя въпросъ има двѣ прѣдложения: едното е да се плаща еднакво, а другото прѣдложение е да се плаща на запасния държавенъ обвинителъ, додѣто не работи по половина или $\frac{3}{4}$, а като работи — цѣла заплата.

Туражъ на гласуване прѣдложението да се плаща еднакво и на двамата. Които сж за това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема. (Д-ръ К. Серафимовъ: Меншество е!)

Щомъ се оспорява, ще се гласува повторно.

Които сж съгласни да се плаща еднакво, да си вдигнатъ ржката. (Гласове: Меншество! — Други: Болшинство е!) Моля да се прѣброятъ гласовѣтъ. (Гласове: Явно болшинство е!) Болшинство е. Събранието приема.

Г-нъ Димитровъ има думата.

С. Димитровъ: Има тукъ прѣдложение да се плаща едновременно и на двамата, а има прѣдложение на запасния да се плаща само тогава, когато е на длъжностъ. (Прѣдсѣдателствующъ В. Кжичовъ: Именно, азъ казахъ.) Прѣдполага се, че обвинителътъ заболява и дохожда запасниятъ да го замѣсти. Тогава, когато той го замѣсти, тогава трѣбва да му се плаща, а пъкъ сега вие вотирахте въпросътъ така, че еднакво и едновременно да имъ се плаща. Струва ми се, че като се отстраняваме отъ закона, ние забравяме закона, защото тамъ е казано, че единъ държавенъ обвинителъ се избира, а пъкъ ние избираме двама, и сега не можемъ да се съгласимъ за заплатата на втория. (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Не е двама!) Г-да народни прѣдставители! На васъ е известно, че когато едно слѣдствие се води, слѣдственото дѣло ржководи само единъ прокуроръ. Най-напрѣдъ ще се повдигне распра между тѣхъ. (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Въпросътъ е рѣшенъ! — А. Урумовъ: Не дѣйте му дава да говори по рѣшени въпроси!) Ето защо азъ прѣдлагамъ въпросътъ да се раздѣли и да се плаща на двамата еднакво, но на запасния да се плаща само когато работи.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кжичовъ: Азъ обяснихъ на Народното Събрание, че има двѣ прѣдложения: едното е да се плаща еднакво и на двамата, а другото — да не се плаща на запасния държавенъ обвинителъ. Последното бѣше на г. Серафимова. Азъ турихъ на гласуване прѣдложението да се плаща и на двамата и то се прие отъ Събранието. Но ще го тури още единъ пжтъ на гласуване.

Които отъ г. г. народнитѣ прѣдставители желаятъ да се плаща еднакво и на двамата, (Гласове: Гласувано е и нѣма защо да се гласува пакъ! Колко пжти ще се гласува?) да си вдигнатъ ржката.

Моля г. г. квесторитѣ да прѣброятъ гласовѣтъ.

Квесторъ А. Влажевъ: (Слѣдъ прѣброяване на гласовѣтъ.) 42.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кжичовъ: Колко сж всички?

Квесторъ А. Влажевъ: 68.

Прѣдсѣдателствующъ В. Кжичовъ: Значи, има болшинство. Събранието приема.

Има прѣдложение да се плащатъ по 20 л. дневни. (А. Урумовъ: 40 л.)

Моля ония, които сж съгласни да се плаща дневна заплата 20 л., да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Давамъ 15 минути отдихъ да си напишете бюлетинитѣ.

(Слѣдъ отдихъ.)

Прѣдсѣдателствующъ В. Кжичовъ: (Звъни.) Засѣданието продължава.

Моля единъ отъ г. г. секретаритѣ да чете списъка за гласуването. (Ц. Мисловъ: Да се избераатъ провѣрители.)

Моля г. г. И. Московъ и П. Станчевъ да заематъ мѣстото на прѣброители.

(Г. г. И. Московъ и П. Станчевъ заематъ мѣстото на прѣброители.)

Секретаръ Д-ръ К. Икономовъ: (Чете списъка и г. г. прѣдставителитѣ гласуватъ.) С. Арсениевъ, А. Ангеловъ, Д. Аргирiadисъ, Д. Анчевъ, И. Арнауловъ (отсѣтствува), М. Абаджиевъ, Н. Антикаровъ, И. Вѣлиновъ, А. Бояджийски, А. Влажевъ, А. Бозовски, Г. Булевъ, И. Вобековъ, М. Балабановъ, М. Божковъ, П. Ваевъ, С. Бойковъ (отсѣтствува), Ц. Бакаловъ, С. Бабаджановъ, К. Величковъ, А. Виячевъ, И. Вачковъ, И. Веселиновъ, Т. Влайковъ (отсѣтствува), Ц. Вучковъ, И. Гешовъ (отсѣтствува), В. Гьокковъ, И. Георгиевъ (отсѣтствува), К. Гърковъ, Н. Гимиджийски, Д-ръ С. Даневъ, Д-ръ А. Радевъ, Д-ръ К. Милановъ, Д-ръ Х. Владигеровъ, Д-ръ А. Ходжевъ (отсѣтствува), Д-ръ П. Гудевъ, Д-ръ К. Икономовъ, Д-ръ А. Петровъ, Д-ръ П. Табуриновъ, В. Димчевъ, Д. Десевъ, С. Димитровъ, Е. Хасановъ (отсѣтствува), Ж. Желъзовъ, Я. Забунговъ, М. Златановъ, А. Ибишевъ, Ст. Ивановъ, Сп. Ивановъ, П. Ивановъ, П. Каравеловъ, А. Краевъ, В. Кжичовъ (прѣдсѣдателствува), А. Крушковъ (отсѣтствува), Г. Кирковъ, М. Калевъ, Н. Козаревъ (отсѣтствува), Н. Кормановъ, П. Калининъ (отсѣтствува), П. Кръстевъ, Х. Конкилевъ (отсѣтствува), А. Картовъ, А. Людскановъ, Л. Лазаровъ, А. Малиновъ (отсѣтствува), А. Маринкехайовъ (отсѣтствува), Г. Маджаровъ, Ц. Мечкаровъ (отсѣтствува), Д. Марковъ, И. Московъ, Т. Михайловъ, Ц. Мисловъ, Я. Матакиевъ, С. Мазаковъ (отсѣтствува), В. Николчовъ, Г. Недѣлковъ, Е. Начевъ, Р. Николовъ (отсѣтствува), Т. Николовъ, Т. Орловъ, О. Сюлеймановъ (отсѣтствува), Р. Петровъ, Х. Петруновъ, Д. Петковъ, В. Поповъ, Д. Пчелински (отсѣтствува), Д. Пишмановъ, Д. Папазовъ (отсѣтствува), Ж. Петковъ, И. Петровъ (отсѣтствува), К. Петковъ, Н. Петровъ (отсѣтствува), Н. Поповъ, Н. Петковъ, П. Пешевъ, С. Поповъ, Т. Петровъ (отсѣтствува), Д. Ризовъ (отсѣтствува), Н. Русевъ, М. Сарафовъ, Д-ръ К. Серафимовъ, И. Саллабапчевъ (отсѣтствува), А. Станчевъ, Г. Стойновъ, И. Стояновъ, И. Соколовъ, И. Сунгуларски (отсѣтствува), И. Спасовъ,

М. Стояновъ, П. Станчевъ, С. Савовъ, С. Стойновъ, С. Стояновъ, С. Соколовъ, Ю. Теодоровъ, Х. Топузановъ, Ц. Таслаковъ, Т. Ферадовъ, А. Урумовъ, А. Филиповъ, А. Франга, Х. Филиповъ (отсъствува), Д. Христовъ (отсъствува), Н. Христовъ (отсъствува), Д. Вановъ (отсъствува), Я. Юмеровъ (отсъствува), Х. Неджибъ Бей, Х. Бей Мустафа Бейовъ, К. Яневъ (отсъствува), Д. Цанковъ, Н. Цановъ, С. Цопумански Г. Цонковъ, Х. Чакмаковъ, Г. Шиваровъ, Г. Шойлевъ, Ю. Юмеровъ, К. Янчевъ.

Прѣсѣдателствующъ В. Кжнчовъ: Ако има нѣкой, който не е гласувалъ, нека заяви.

Прѣброителъ И. Московъ: Гласували 106 души.

Прѣсѣдателствующъ В. Кжнчовъ: 106 души сж гласували.

(Прѣброителитъ г. г. И. Московъ и П. Станчевъ прочитатъ бюлетинитъ.)

Прѣсѣдателствующъ В. Кжнчовъ: Отъ 106 души гласували сж за г. Д-ръ Ходжева 56 души. Значи, той има болшинство на гласовѣтъ и г. Д-ръ Ходжевъ е избранъ като запасенъ държавенъ обвинител. Има думата г. Драганъ Цанковъ.

Д. Цанковъ: Г-да народни прѣдставители! Вие чухте имената на кандидатитъ, които прѣдлагаха нѣкои отъ г. г. депутатитъ. И, разбира се, твърдѣ добръ, че дѣто чухте таквизъ имена, трѣбва да сж излѣзли само отъ ония депутати, които сж избрани съ сабята, а не съ волята на народа. И истина е, че тѣ сж: на първо мѣсто е г. Петковъ и на второ мѣсто е г. Р. Петровъ. Тѣ сж избрани съ сабя и затуй даватъ таквизъ бюлетини. Срамъ!

Прѣсѣдателствующъ В. Кжнчовъ: Моля г. Цанкова да не прави лични нападки.

Д. Петковъ: Не е позволено да се говори, кой какво гласоподава, защото никой не знае кой какво е гласоподавалъ. Азъ мога да прѣдположа, че всички сж искали да бждатъ кандидати. Защо хвърляте такива хули? Азъ пъкъ мога да кажа, че само такива прѣдатели, като тебе, могатъ да говорятъ така! (Глъчка.)

Прѣсѣдателствующъ В. Кжнчовъ: Г-нъ Петковъ! Моля, недѣйте се обръща съ обидни думи!

Д. Петковъ: Старъ човѣкъ е, да се не обръща къмъ насъ съ такива думи!

Д. Цанковъ: Съ сабя си избранъ!

Д. Петковъ: Руски хлѣбъ си ялъ — ти си единъ мръсенъ прѣдатель!

Прѣсѣдателствующъ В. Кжнчовъ: Г-нъ Петковъ! Забранявамъ Ви да говорите. (Голѣма глъчка.)

Д. Петковъ: Пенсия си получавалъ до вчера отъ Русия! Не те е срамъ!

Прѣсѣдателствующъ В. Кжнчовъ: Г-нъ Петровъ има думата.

Р. Петровъ: Отказвамъ се да говоря, защото азъ мислѣхъ, че Дѣдо Цанковъ още има умъ въ главата, но той отдавна го е изгубилъ, види се!

Прѣсѣдателствующъ В. Кжнчовъ: Моля г. Министра Вѣлиновъ да заяви кое мѣсто приема.

Министъръ И. Вѣлиновъ: Отъ Елена.

Прѣсѣдателствующъ В. Кжнчовъ: Г-нъ Вѣлиновъ присма избора си отъ Елена.

На дневенъ редъ слѣдва второ четене на законопроекта за бирницитъ.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Законъ

за измѣнение и допълнение закона за бирницитъ отъ 1892 г.“

Прѣсѣдателствующъ В. Кжнчовъ: Моля, които приематъ заглавието на закона, както се прочете, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство). Събранието приема.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Чл. 1. Алинея 5 отъ чл. 9 на закона за бирницитъ отъ 1892 г. ще се чете така:

Когато законѣлиятъ данѣкъ не може да се изплати съ горѣозначенитъ срѣдства прѣзъ четиритъ срока на финансовата година, а неизправниятъ даноплатецъ има недвижимъ имотъ, финансовиятъ началникъ ходатайствува прѣдъ надлежния сѣдъ, споредъ величината на неплатения данѣкъ, да постанови въ разпоредително за сѣдание да се продаде тоя имотъ или частъ отъ него чрезъ финансовия приставъ на публиченъ търгъ, съгласно съ сѣдебнитъ законоположения.“

Комисията въ тоя членъ направи слѣдующитъ измѣнения.

Вмѣсто думитъ „четиритъ срокове“ е турнала фразата „опрѣдѣленитъ срокове“; защото има прѣки даждия, които се изплащатъ въ 4 срока, а нѣкои други въ 2 срока.

Сетнѣ въ фразата „величината на неплатения данѣкъ“, вмѣсто думата „величина“ се каза „размѣра“.

При това, къмъ края на тази алинея комисията прибави слѣдующето: „Производството по изпълнението съ освобождава отъ всички бѣрни, съ изключение разноснитъ по публикациитъ“. Тѣй щото, такситъ и разноснитъ по изпълнението се прѣмахватъ за неизправнитъ даноплатци и оставатъ само разноснитъ за публикациитъ.

Я. Забунувъ: Г-да народни прѣдставители! Менѣ ми се струва, че съ този проектъ, който се внася, ние ще направимъ, споредъ моето разбирање, една грѣшка. Противъ неизправнитъ данѣкоплатци трѣвало би дѣйстви-телно да се намѣри начинъ и срѣдства да се постигнѣ така, щото на врѣме да се прибиратъ данѣцитъ, обаче, споредъ една съкратена процедура, както се прѣдлага, ми

се струва, че ние повече ще принесем вѣда, отколкото полза, защото продажбата на имотитѣ ще става много скоро и по този начинъ . . .

Докладчикъ А. Филиповъ: Съ сжщитѣ срокове ще става, както и при сждебнитѣ пристави, само че, намѣсто сждебниятъ приставъ, сега това ще прави финансовиятъ приставъ.

Я. Забуновъ: Азъ мисля, че при сждебнитѣ пристави имаше тая добра страна, че се даваше възможност на даноплатцитѣ да намѣрятъ срѣдства и да се разпирватъ.

Докладчикъ А. Филиповъ: И сега е сжщото.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: Тукъ нѣма никакво измѣнение сравнително стария законъ. Може би и стариятъ законъ да изиска измѣнение, но азъ тукъ само двѣ думи мѣнявамъ: „окръжния управител“, като го замѣнявамъ съ „финансовия началникъ“, защото нѣма нужда да ходятъ при окръжния управител и да става лишна переписка, и, второ, намѣсто „сждебниятъ приставъ“, да бѣде „финансовиятъ приставъ“, защото, даже и да отиде финансовиятъ приставъ, пакъ трѣбва да отиде наедно съ сждебния приставъ, значи, трѣбва двойни разписки да се правятъ. Така щото, тукъ ще има едно улеснение.

Самиятъ материаленъ законъ дали е добъръ или не, азъ това не казвамъ сега, не е вѣреме сега да се измѣнява. Азъ измѣнявамъ само това, за да върви работата по-лесно. Защото за недоборитѣ отъ 30.000.000 л. една отъ причинитѣ е тая, че нѣма кой да ги събира. Сждебнитѣ пристави нѣматъ смѣтка отъ това а правятъ онова, отъ което иматъ смѣтка. Подиръ това, сждебнитѣ пристави сж 150 души, а пъкъ финансовитѣ пристави сж 500 души. (Г. Шиваровъ: Ще ли пакъ да става публикация?) Да, ще става. Не се измѣнява нищо, остава си както е било по-рано; само едно, че ще има възможностъ бирницитѣ да ги събира, като отива да събира и други данъци, защото сега сждебнитѣ пристави не отиватъ. Бирникътъ ходи въ селата и ако има глоби и отъ 5 л. ще я събере. А че има много такива недобори и че глобитѣ не сж събрани, таблицата показва. Така, както е сега, не може да стои, защото е скандалъ да туряме глоби и да ги не прибираме. Сега съ бирницитѣ ще прибираме глобитѣ.

Вие сами често викате противъ сждебнитѣ пристави, а не ни оставите да направимъ това. Така щото, само тия двѣ думи се мѣняватъ тукъ. Добръ е да стане и измѣнението, което комисията е направила: „опрѣдѣленитѣ срокове“, вмѣсто 4-тѣ срока.

Сега самиятъ законъ не го защитавамъ. Може би да се намѣри нѣкое по-добро срѣдство. Казано е за продаването на недвижимитѣ имоти и вие вдигнахте въпросъ: дали могатъ да се продаватъ, колко могатъ и кога могатъ. Това е сериозенъ въпросъ. Сега въпросътъ, обаче, е само практически и се касае само до тия глоби.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ искамъ да дамъ нѣкои обяснения по чл. 2 отъ проекта, който се гласува сега. (Гласове: Не е

четенъ още!) Понеже г. Забуновъ говорѣше по чл. 2, затова помислихъ си, че той се разисква.

Д-ръ П. Табурновъ: Азъ ще моля г. докладчика, първо, да обясни дали финансовитѣ пристави ще взематъ сжщитѣ берии, (Докладчикъ А. Филиповъ: Само за публикацията.) второ, разпоредителното засѣдание ще се съобщава ли да знаятъ, че сждѣтъ ще издава такова постановление, защото може да има да се правятъ възражения, и, трето, какъ ще се обжалватъ дѣйствиата на финансовитѣ пристави — защото вие знаете, че ставатъ толкова мъчности при изпълнението на рѣшенията — и, послѣ, отговорността на финансовитѣ пристави ще бѣде ли такава, както е оная на сждебнитѣ пристави? (Докладчикъ А. Филиповъ: Сжщото остава!) Въпроситѣ сж такива, че трѣбва да се обяснятъ, за да не ставатъ послѣ разпривии.

Докладчикъ А. Филиповъ: Сжществующиятъ редъ за издаването на изпълнителнитѣ листове не се измѣнява ни най-малко. И сега окръжнитѣ управители искатъ изпълнителнитѣ листове, които сждѣтъ издава въ разпоредително засѣдание — защото тия взимания се смѣтатъ за безспорни, а отсега нататкъ намѣсто окръжниятъ управител да иска изпълнителния листъ, ще го иска финансовиятъ началникъ, и пакъ въ разпоредително засѣдание ще рѣшава сждѣтъ, както е сега.

Сетнѣ, за неправилнитѣ дѣйствиа на финансовитѣ пристави при изпълнението ще става обжалване прѣдъ надлежнитѣ сждилища. Тукъ е казано „съгласно сждебнитѣ законоположения“ — всички законоположения, които сжществуватъ въ гражданското сждопроизводство по изпълнителната частъ сж въ сила. Извърлятъ се само беритѣ. Сждебнитѣ пристави досега прибираха такси отъ призовки и описи, а сега нѣма да прибиратъ такива. (Д-ръ П. Табурновъ: Къдѣ е това?) Прибавя го комисията. Комисията е прибавила слѣдующето: „Производството по изпълнението се освобождава отъ всички берии, съ изключение разноснитѣ по публикациитѣ“.

Д-ръ П. Табурновъ: Азъ това не знаяхъ.

Г. Шиваровъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ не зная защо е толкова голѣма нуждата отъ измѣнението на закона за бирницитѣ съ този законопроектъ, който се внася отъ г. Министра на Финанситѣ, когато намъ трѣбва да ни занимаватъ по-други нѣща. Менѣ ми се чини, че не е чуждо за г. Каравелова, какво отъ всички краища на България се чува отъ нѣколко вѣреме насамъ, особено отъ когато той е взелъ президентството на настоящия кабинетъ, че земледѣлцитѣ се обезземелватъ, че трѣбва да имъ се създаде кредитъ. И това не е лъжа, гласътъ на земледѣлцитѣ не е на всѣ. При все че се създаде у насъ мораториумътъ, обаче, нѣкои отъ сждилищата искаха да го приложатъ друго-яче, дадохъ му друго тълкуване. (Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: Моля, обяснѣте, какво тълкуване му дадохъ сждилищата.) Сетнѣ ще кажа нѣколко думи и за него. — И безъ създаването на това законопроектъ, което ще стане законъ, и безъ него недоборитѣ, които възлизатъ на 30.000.000 л., може

да се съберат по стария законъ. Азъ не зная защо се взиматъ правата отъ сѣдебнитѣ пристави и се даватъ на финансовитѣ. Може г. Каравеловъ да мисли да става събирането по-лесно, да се не усложнява процедурата и пр., но мене ме е страхъ, че земята на земледѣлцитѣ за изплащане дълговетѣ имъ къмъ хазната ще се продава поевтино, отколкото сега.

Г-да! Ние трѣбва да се занимаемъ съ едно нѣщо: да създадемъ законъ за ограждане на земледѣлцитѣ да се не обезземиятъ, а не да създаваме законъ, който да ги обезземиява. Азъ по никой начинъ нѣма да се съглася да се приеме този законъ, защото има такъвъ законъ; азъ съмъ по начало противъ всѣко продаване имотитѣ на земледѣлцитѣ, които оставатъ свършено безъ земя. Както и по-прѣди имаше случай да се изкажа, и сега ще настоявамъ за създаването на такъвъ законъ. Безъ туй нито демократи, нито прогресисти може да съществуватъ.

Министъръ-Прѣседателъ П. Каравеловъ: Азъ вѣрвамъ, че когато Вие сте ходили съ пелени, азъ съмъ издавалъ закони да се даде земя на земледѣлцитѣ; значи, не Вие ще ми давате урокъ. Когато турите на тѣзи земледѣлци двойни разноси, когато най-много едигъ човѣкъ ще хранятъ двама: и сѣдебния, и финансови пристави — сигурно ще останатъ безъ земя. Съ този законъ азъ не искамъ да се обезземиятъ земледѣлцитѣ, понеже по-малко ще лѣга върху дължниците, и второ, азъ съмъ Министъръ на Финанситѣ и искамъ да се събиратъ данѣцитѣ. Ще бже най-лошъ онзи министъръ, който не иска да се събиратъ данѣцитѣ. (Г. Шиваровъ: Отъ приходитѣ.) Кога издадемъ законъ — отъ приходитѣ. А сега такива галиматии и сантименталности ние не трѣбва да слушаме. Данѣцитѣ трѣбва да се събиратъ, и онзи кметъ, който е добъръ, той продава двата вола, а азъ искамъ единиятъ да продава. Азъ не виждамъ какво има отъ това, че намѣсто сѣдебниятъ приставъ, ще продава бирникътъ. Сигурно е, че Министерството на Финанситѣ, когато дѣйствува прѣко, ще се грижи повече за земледѣлцитѣ. То разбира, че отъ умрѣла овца може да се вземе повече вълна, но догодина нѣма да се вземе отъ нея нищо. И затова нѣма да прибира... (Г. Шиваровъ: Давате му право, г-нѣ Министре!) Ни на капка не се измѣня законътъ, само се казва, че Министерството на Финанситѣ нѣма прѣко да пише на окръжнитѣ управители, а на финансовитѣ началници, и то е много по-разумна мѣрка. Едно врѣме бѣше тѣй, и финансовитѣ вървѣха по-добъръ; и второ, че намѣсто сѣдебния приставъ, който ще влече подиръ себе си и бирника, ще ходи самиятъ бирникъ и послѣ бирникътъ ще събира и всички дробни суми, които трѣбва да се събиратъ. Азъ не виждамъ защо да ни се тика тая сантименталностъ въ очитѣ. Всичко това сме го вършили въ продължение на 20 години, но не съ сантиментални фрази, а съ закони. (Г. Шиваровъ: Това никой не отказва!) Значи, нѣма защо да се говори за обезземияване, а тукъ се говори какъ ще бже по-лесно за селянитѣ. И ние може да не гласуваме, това нѣма да ме уплаши. (Г. Шиваровъ: Това е мое мнѣние.) Като мнѣние, приемамъ.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Г-да народни прѣдставители! Думитѣ на г. Шиварова си нѣматъ мѣстото

тукъ и азъ се чужда даже защо се изказватъ. Като че ние за пръвъ пѣтъ въвеждаме законъ да се продаватъ недвижимитѣ имоти на хората за събиране на данѣци. Този законъ съществува. Алинея 5 на чл. 9 отъ закона за бирницитѣ казва: ако се не платятъ данѣцитѣ съ продаване движимитѣ имоти, пристѣпия се къмъ продажбата и на недвижимитѣ. Ако за пръвъ пѣтъ въвеждахме такъвъ законъ, тогава си имаха мѣстото Вашитѣ думи, г-нѣ Шиваровъ, но сега не си иматъ мѣстото. Това не показва друго, освѣнъ че не желаете да внимавате какво се гласува. Вие говорите, че съ това ще се обезземиятъ земледѣлцитѣ; ако искате да не се обезземиятъ, тогава прѣдложете да се махне алинея 5 на чл. 9 отъ закона за бирницитѣ. Тукъ въпросътъ е свършено другъ: промѣна на лицата, които ще изпълняватъ тая обязаностъ, да продаватъ недвижимитѣ имоти за изплащане на данѣцитѣ. Вие може да говорите върху едно: кое отъ двѣтѣ лица прѣдставлява по-голяма гаранция за изпълняване данѣцитѣ, финансовиятъ ли или сѣдебниятъ приставъ. Ние ви прѣдставяваме слѣдующето прѣимущество съ този законопроектъ: сѣдебниятъ приставъ събира повече берии, защото взема пари за описъ, взема пари за доброволно изплащане, взема пари за секвестъръ на имуществата, (Д. Марковъ: Унищожете тѣзи пѣща!) когато финансовиятъ приставъ нѣма да взима тия пари.

Но ще ви кажа и едно друго прѣимущество, за което г. Министърътъ на Финанситѣ не каза нѣщо и за което всички, които се интересуватъ за интереситѣ на земледѣлцитѣ, трѣбва да ратуватъ — именно слѣдующето, че понеже сѣдебнитѣ пристави сѣ много малко, а бирницитѣ сѣ повече, понеже сѣдебнитѣ пристави, когато отиватъ, гледатъ да си набавятъ и пѣтни пари... (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Тѣ получаватъ отъ Държавата!) Но гледатъ да се натоварятъ на странитѣ, за да пѣтватъ за смѣтка на странитѣ. До днесъ азъ не съмъ видѣлъ сѣдебнитѣ пристави да отиватъ сами по селата, а отиватъ всѣкога за смѣтка на взискателя. (И. Соколовъ: Законътъ не го прѣдвижда. Ако правятъ такава нѣщо, дайте ги подъ сѣждъ!) Може би и Вие да сте владели нѣкой приставъ въ фаетона си. Продажбитѣ на недвижимитѣ имоти ги върши въ канцеларията, това знаете много добъръ, а финансовиятъ приставъ ще ги върши въ селата. Има голѣма разлика да се върши една продажба въ канцеларията, отколкото въ селото. Въ селото купувачи всѣкога ще се намѣрятъ по-добри. (Г. Шиваровъ: Може да направи продажбата само съ кмета, както сѣ ставали тия работи, г-не Министре!)

Слѣдъ това, ако формалноститѣ за изпълнение на продажбата на единъ недвижимъ имотъ прѣдставляватъ нѣкаква гаранция за дължниците, тая гаранция я има и сега, защото продажбата на тѣзи недвижими имоти, която ще става отъ страна на финансови приставъ, ще се утвърждава отъ сѣдилищата. Ако има неправилности, продажбитѣ ще се унищожаватъ. (В. Поповъ: Такива ще има много, защото не знаятъ законитѣ!) То е дължностъ на г. Министра на Финанситѣ да избере добъръ персоналъ. (Ц. Таслаковъ: Сегашниятъ персоналъ държи изпитъ!) Азъ не виждамъ при сегашния контингентъ на финансовитѣ пристави да прѣдставляватъ по-малкъ цензъ, отколкото сѣдебнитѣ, и мисля, еднакво

могатъ да изпълняватъ и тѣ продажбата на недвижимиѣ имущества.

Та, като не указахте на нѣкакво неудобство, защото ще се прѣхвърли работата на финансовитѣ пристави, а ние ви посочихме повече удобства, азъ повтарямъ да кажа, че всички думи, изказани отъ г. Шиварова, бѣха не на мѣсто. Членътъ трѣбва да се приеме така, както си е.

А. Франгя: Г-да народни прѣдставители! Азъ нѣма да говоря сантименталности, а ще кажа само двѣ думи, защото този законъ ме кара много да се опасявамъ, и ето защо. Не съмъ противъ тази реформа и противъ това, че трѣбва единъ министъръ на финанситѣ, колкото е възможно, да събира даждията, но съмъ противъ мѣрките, които могатъ да иматъ противоположни резултати отъ тия, които гони Министерътъ. Азъ казвамъ, било бирникътъ или приставътъ продава, сѣ едно ще бѣде, помоему — защото ще продаватъ имотитѣ на единъ длъжникъ спрѣмо държавата. Но тукъ има друго нѣщо. Казано е, че съдътъ трѣбва да издава рѣшение за продажбата на имота или на частъ отъ него; тамъ е ралата на този законъ. (Министъръ Д-ръ А. Радевъ: И стариятъ законъ е такъвъ!) Позволѣте ми да се изкажа. — Касае ли се тукъ за закрити стежания или за открити стежания? Азъ имамъ една къща, която струва 5.000 л., а имамъ да давамъ 200 л.; какво ще ми продадатъ? Всичката къща. Нема ще дойдатъ да продадатъ само кухнята или курника? (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Сигурно!) Ако е сигурно, както се слуша отатѣкъ, азъ питамъ, каква цѣна ще има тази къща, на която курникътъ или стаята ще се продаватъ за дълга, който имамъ спрѣмо Държавата?

Второ, ако е за открититѣ стежания, увѣрявамъ ви, че непрѣмънно, ако декара днесъ продава единъ приставъ за 4½ л., утрѣ ще стане 60 пари, 80 пари и, вмѣсто да направимъ добро съ тоя законъ, ще направимъ зло. Единъ голѣмъ финансистъ е казалъ — и това знае г. Каравеловъ по-добрѣ отъ мене и отъ всинца ни тукъ: — „скубѣте патката, но не дѣйте я кара много да крѣка!“ Има недобори, но намѣрѣте срдѣство да ги съберете безъ да се осѣти твърдѣ много. Иматъ да даватъ даждия за тази година, иматъ да даватъ за слѣтитѣ години; кажете, ако отъ 50 л. декарътъ стигна на 4½, 3½, каква цѣна ще добиятъ тѣзи имоти, ако се продаватъ отъ финансовитѣ пристави?

Трето, ще отговоря на почитаемия г. Министъръ на Правосудството. Ще му кажа слѣдующето. Онова, което той показва като единъ позлатенъ халъ, има горчива страна, и ето каква е. Той каза: бирникитѣ сж повече. Да, но затова ще ставатъ по-скоро и по-много продажбитѣ, а колкото по-скоро и по-много ставатъ, толкова повече Финансовиятъ Министъръ ще усѣти, че имотитѣ на нашето население ще станатъ за пара.

На туй основание, мисля, че ако въ нашия законъ за процедурата е казано, че когато единъ човѣкъ има запоръ върху една къща и иска да я продаде, ако отиде да докаже, че вхтрѣ въ три години ще може да изплати дълга си, не му я продаватъ, сега какво ще стане? (Докладчикъ А. Филиповъ: И сега е сжщото!) Въ за-

кона се казва: ще продамъ частъ отъ него. (Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: И напрѣдъ е било тѣй!) Моятъ къща струва 5.000 л. и за вашитѣ 100 л. ще ви кажа: за три години ще ги платя — законътъ бѣше такъвъ, — а сега искате частъ отъ къщата. Азъ мисля, че този законъ трѣбва да се изучи по-добрѣ, да го разбератъ всички, за да не направимъ, намѣсто добро, зло. Азъ ще повтора. Добрѣ е да съберемъ недоборитѣ. Лошаво сж правила ония, които сж ги оставили да тежатъ на населението, но да намѣримъ едно срдѣство, за да не докараме отъ едно добро да дойде зло. Затова, съ чиста съвѣсть, ще бѣда противъ този законъ.

Докладчикъ А. Филиповъ: Вслѣдствие възраженията, които направи г. Франгя противъ законопроекта, смѣтамъ за длъжностъ да прочета досега сжществующия законъ за бирникитѣ, а именно чл. 9 ал. 5, досега както е било, за да видите, че никакво измѣнение въ това отношение не се прави и азъ не зная отдѣ г. Франгя съчинява. Алинея 5 има слѣдующето съдържание: (Чете) „Когато закѣснѣлиятъ данѣкъ не може да се изплати съ горѣозначенитѣ срдѣства, прѣвъ четиритѣ срока на финансовата година, а неизправниятъ даноплатецъ има недвижимъ имотъ, окръжниятъ управителъ ходатайствува прѣдъ надлежния съдъ, споредъ величината на неплатения данѣкъ, да постанови въ разпоредително засѣдание да се продаде тоя имотъ или частъ отъ него чрѣвъ съдебния приставъ на публиченъ търгъ, съгласно съ съдебнитѣ законоположения“. А въ гражданското съдопроизводство е казано, че ако имотътъ далече надминува сумата, която се иска, продава се частъ отъ него. Ето това е прокарано и въ ал. 5 отъ чл. 9 на закона за бирникитѣ.

Тѣй щото, не зная отдѣ изважда тая опасностъ г. Франгя. Азъ ще моля Народното Собрание да обърне внимание върху мотивитѣ на законопроекта, защото виждамъ, че нѣкои оратори не сж ги прочели. Посочва се тамъ, че маса чиновници се изпращатъ да вършатъ работа, която може да се върши отъ по-малко души. По тоя начинъ, както досега е вървѣло изпълнението на съдебнитѣ листове, казва се въ мотивитѣ на законопроекта, че и хазната губи, и данѣкоплатцитѣ. (Чете.) „По аналогия на това, че окръжниятъ управителъ ходатайствува за изпълнителни листове прѣдъ сждилищата, заведе се е практика, щото околийскитѣ началници да се грижатъ за привеждане изпълнителнитѣ листове въ дѣйствиe. Околийскитѣ началници, заети съ много други чисто административни работи, обикновено възлагатъ тази грижа на неопитни стражари, които нито разбиратъ, нито могатъ да слѣдятъ дѣйствиата по изпълнението отблизо, а камо ли пъкъ да направляватъ самата продажба, която, поради неумѣнието и дори поради невниманието на взискателя, може да се свърши съ най-печални резултати: хазната да не прибере данѣка и данѣкоплатецътъ да остане безъ имотъ. Напр., споредъ донесения на подвѣдомственитѣ ми органи, има случаи, дѣто извадениятъ на публична продажъ недвижимъ имотъ, който първоначално е билъ отѣненъ за 100 л., при втората продажъ да е възложенъ върху послѣдния наддавачъ за 2—3 л., които съдебниятъ приставъ прихваща за разноски, доизплащането на които

пъкъ прѣдизвиква продажбата на другъ недвижнмъ имотъ, а за дълга къмъ хазната онова, що остане!“

Но не е само това. Сждебнитѣ пристави се прѣтрупватъ съ работа, съ много изпълнителни листове за въ полза на хазната. Тѣ се прѣтрупватъ съ изпълнителни листове и на частни лица, които тѣ прѣдпочитатъ, а пъкъ по-голѣмата частъ — азъ мога да кажа това отъ практика — отъ изпълнителнитѣ листове, издадени въ полза на хазната, се оставятъ обикновено на писарчетата да ги изпълняватъ. Тѣ отварятъ по 10—15 наддавателни листове и въ единъ день по 50—60 продажби извършватъ, а пъкъ при продажбитѣ, като се явятъ двама-трима души, имотитѣ отиватъ топтавъ. Сега се прѣмахва тая опасностъ. Друго измѣнение не се прави. Въместо да отиде финансовиятъ приставъ и сждебниятъ приставъ, — ще отиде само единъ отъ тѣхъ и така ще бждатъ доволни и двѣтѣ страни. Отъ друга страна, намалява се работата на сждебнитѣ пристави и съ това ще бждатъ благодарни вискатели, които иматъ изпълнителни листове, защото по-скоро ще се свърши и тѣхната работа. Когато сждебнитѣ пристави сж прѣтрупани съ работа, трѣбва да се увеличи персональтъ за да се добие тая бързина, но сега и при сегашното число чиновници можатъ повече работи да свършатъ, отколкото досега. И отъ тая страна законопроектътъ е хубавъ.

С. Димитровъ: Г-да прѣдставители! И стариятъ законъ за бирниците има лоши и добри страни, а така сжщо и настоящиятъ има лоши и добри страни. Лошата страна на стария законъ е тази, че приставитѣ издаватъ призовки и събиратъ берии, а пъкъ не изпълняватъ дългата. Добрата страна е тази, че, въ продължение на многото врѣме за продажбата, земледѣлецътъ дохожда въ състояние и изплаща данъцитѣ си, макаръ и по-скжсно, и остана сайбия на имота си. Сега, хубавата страна на настоящия законъ е пъкъ тази, че се освобождава земледѣлецътъ отъ всѣкакви берии, освѣнъ въ краенъ случай, когато се дава публикация, но пъкъ иде по-лоша страна, защото процедурата става по-къса и така обезземлява земледѣлца. (Докладчикъ А. Филиповъ: Никакво измѣнение въ процедурата нѣма.) Процедурата е сжщата, но продажбата става по-бързо, защото ще се извършва отъ лица специално назначени за тая работа и тѣ нѣма да иматъ други дълга и по-скоро ще продаватъ имотитѣ. Тѣй щото, и да дойде човѣкътъ по-сетнѣ въ състояние и да иска да откупи имота си, ще бжде късно. Освѣнъ това, много имоти ще останатъ на Държавата, защото и купувачи по нѣкой пътъ нѣма да се явяватъ. Тогава единъ день ще се яви Финансовиятъ Министъръ и ще иска разрѣшение да продава имотитѣ, останали на Държавата, които не даватъ никакъвъ приходъ. Та, както щете кажете, и едното лошо, и другото лошо. Менѣ ми се струва, че ако изхвърлите беринтѣ отъ сждебнитѣ пристави, сжщото нѣщо ще може да се постигне, което се иска и сега.

Сега едно ще кажа още. Въ стария законъ е прѣдвидено, щото окръжниятъ управителъ да иска това изпълнение, по постановление отъ сжда, а, разбира се, съ сегашния законъ това трѣбва да се допълни, щото финансовиятъ началникъ да иска изпълнението, защото той е лицето, което трѣбва да се занимава съ събирането на даждията. Ето защо, г-да прѣдставители, азъ при се

че нѣмамъ нищо и противъ този законъ, ако се приеме, ми се струва, че ако допълните стария законъ ще направите по-добро, защото ще запазите земята на земледѣлца; защото въ този промежутъкъ отъ врѣме, докато продадатъ имота му, той ще може да изплати данъци си и да остане притежател на земята си. Но ако приемете тоя законъ, тая бърза процедура, тогава вече финансовиятъ приставъ нѣма да събере много недобори, но ще събере много земи и ще се явива послѣ тукъ Министърътъ на Финансите да иска разрѣшение да ги продава. Следователно, азъ съмъ за допълнението на стария законъ, като се изхвърлятъ само беринтѣ и, вмѣсто окръжниятъ управителъ да иска отъ сжда, да иска финансовиятъ началникъ.

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ бихъ желалъ все-таки да нѣма толкова лицемерие въ нашитѣ рѣчи. Тукъ има снискъ въ недоборитѣ и искаме да прочета малко, да видите какъ е работата. Прѣди всичко, ще ви кажа, че градоветѣ иматъ да даватъ най-много. И колкото по-голѣми сж градоветѣ, толкова повече има да даватъ. Това, първо. Второ, тамъ, дѣто е имало винаги депутати, които сж плакали — Южна-България никога не си е плащала акуратно, — винаги не сж събирани наврѣме данъцитѣ. Четѣте и вижте. Какво има да дава Сѣверна-България, за която вие говорите? Колко околии има? Виждате, че тукъ, има 5.000, 39.000, 27.000, 10.000, 97.000. И азъ съмъ убѣденъ, че най-богатитѣ хора иматъ да даватъ. Дѣже земледѣлцитѣ — къмъ Васъ апелирамъ — Руселиевъ въ Бургавъ плащалъ ли е? Ни единъ богатъ землевладѣлецъ не е плащалъ. И тѣмъ ще продаватъ имотитѣ много скоро, сигурно. (С. Димитровъ: Нѣмамъ нищо!) Не бѣднитѣ земледѣлци иматъ да даватъ, защото извадили сж имъ кѣтниците и сж вземали паритѣ. Само богатитѣ изъ градоветѣ не сж платили. Отъ тѣхъ почти всички не сж платили. Ще видите Бургавската околия най-напрѣдъ, че тя има да дава около 439.000 л. Въ чии ръцѣ сж? Освѣнъ градътъ, който е хайнаджийски градъ, изъ цѣлата околия има богати земледѣлци, които не сж плащали. Пловдивската околия има да дава 1.198.386 л. И най-много има да дава градътъ. София има да дава повече, но само градътъ. Най-злѣ стои въ България Казлъ-Агачко, подиръ иде Ямболско, Старо-Загорско и Ново-Загорско. Отъ Сѣверна-България хайнаджийски данъкоплатци сж въ Враца, Бѣла-Слатина и Пѣтленъ. Всички други сж плащали досега акуратно. И дѣже сж изчислени тии околии, отдѣто ще искаме да вземаме въ натура недоборитѣ. Значи, нѣма защо тукъ да се говори, че така цѣло да стане или иначе. И много съжалявамъ даже ония депутати, които ходятъ да говорятъ такива малко жаловни рѣчи: недѣйте плаща, единъ день ще ви опростятъ. (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Такова нѣщо нѣма!) Азъ зная, че го има. Азъ зная, че прѣди 20 години азъ купихъ земи и ги раздадохъ на селянитѣ въ Крайщето, но досега никой не е далъ нито единъ сантимъ; всѣки единъ кандидатъ за депутатъ счита за свой дългъ да проповѣдва: ще ви ги опростятъ, недѣйте плаща. Затова сега отбихъ охота да харчимъ пари да купуваме други чифлици, за да ги дадемъ на селянитѣ. Азъ не виждамъ, защо е тукъ плачене, че съмъ искалъ да направя страшна работа. Акуратниятъ кметъ е, който

продава единия волъ, а не двата. Е добръ, взехъ назадъ закона. Ако стегнемъ да събираме данъците, както прѣдписва законътъ, тогава? (М. Златановъ: Най-хубаво.) Най-хубаво ли? Тогава ще викатъ още повече, както го забѣлжи г. Шиваровъ. Азъ щѣхъ да бѣда негоденъ министъръ, ако не събирамъ данъците. Азъ не ща сантиментални приказки; турили сж ме тукъ да ги събирамъ и азъ трѣба да ги събирамъ. (Г. Шиваровъ: Никой не е противъ това.) Отъ най-богатитѣ ще събирамъ, тѣмъ ще продамъ. И азъ съмъ убѣденъ, че богатитѣ хора по селата правятъ гюрютлия. Това е моето мнѣние. Азъ съмъ изучилъ доста добръ работата. (П. Кръстевъ: Богатиятъ ще има и да си плати, г-нъ Каравеловъ; нѣма да допусне да му продаватъ!) Моля Ви се; Хаджи Славчовъ е най-богатъ и дохожда тукъ да ми се оплаква. Сжщо и Руселиевъ. Дазе се осмѣлиха нѣкои да ми телеграфиратъ: кажете на бирника да не събира данъцитѣ. (П. Кръстевъ: Хаджи Славчовъ ще продаде 10.000 кгр. жито и ще си плати!)

За да отбѣгнемъ отъ всички тия главоболия, моето мнѣние е, че тоя е правилниятъ пътъ. Материално законътъ не се измѣнява нито на една запетая, само че въпросътъ бѣше, да нѣма такава сложна процедура: този пише на тогози, онзи пише на оногози — само това; и разносикѣ по продаването ще бѣдатъ много по-малко, а пъкъ разносикѣ тежатъ най-много на даноплатцитѣ. Но не плачете за сиромаситѣ; тѣ си плащатъ данъцитѣ. Това ще ви кажа. Досега азъ това знаа. Най-бѣдна околия е Рупчоската — какво има да дава? Вѣлоградчинската е бѣдна, Тетевенската, Троянската сжщо сж бѣдни, но тѣ сж си платили. Дазе Луковитската околия, чисто земеделѣцеска околия, много бѣдна, сжщо си плаща. Затова поне кажете: намъ не ни харесва, че, които искатъ данъцитѣ, лесно могатъ да налагатъ рѣка на имотитѣ. Това е вѣрно; но че за сиромаситѣ е лошо, това отхвърлямъ. Да плачете за сиромаситѣ зарадъ туй, това не бива. (Я. Забунувъ: Ние разсжждаме какъ е по-добръ!) За Васъ не казахъ нищо; за други нѣкои, които искаха не да говорятъ рѣчь, а само декламираха. Декламации не искамъ тукъ!

А. Влажевъ: Г-да народни прѣдставители! Законопроектътъ за измѣнение закона за бирницитѣ е много ясенъ и азъ не виждамъ толкова голѣма опасностъ. Като земеделѣецъ, азъ считамъ за моя длъжностъ да кажа нѣколко думи върху този законопроектъ, защото опасността на този законопроектъ, както говорѣше г. Шиваровъ, мисля, че не е толкова голѣма. Какво има отъ това, че се промѣнява продажбитѣ да ставатъ въ общинитѣ и още повече, когато желанието на селянитѣ е да се продава въ самата община, да знаятъ и ще могатъ да присѣтствуватъ при самата продажба, а не въ градоветѣ, дѣто тѣ нѣматъ срѣдства да отидатъ и да видятъ сами какъ ще стане тая продажба; (П. Кръстевъ: Кой ще ги купи? Пакъ цинцаринътъ!) Моля Ви се, азъ мисля, че е свършено справедливо това.

Г-нъ Страти Димитровъ много право забѣлжи, и азъ съмъ съгласенъ съ него, дѣто каза, че има полза отъ нѣкои нѣща, но имало едно лошо нѣщо. И азъ съмъ съ-

гласенъ, ако има лошо, да го махнемъ; да се махне законътъ свършено, ако е лошъ, но мисля, че ще бѣде излишно да се махне такъвъ единъ законъ.

Както казахъ и по-напрѣдъ, азъ не виждамъ никаква опасностъ отъ този законъ, защото виждамъ, че за насъ ще бѣде улеснение, и азъ ще гласувамъ напълно за него.

Х. Филиповъ: Азъ не знаехъ, г-да народни прѣдставители, че толкова ще се взема думата. Азъ главно искахъ да възразя на моя колега г. Франга, обаче, г. докладчикътъ направи нужното възражение въ смисълъ, че страхътъ на г. Франга по прѣдставения законопроектъ е чисто сантименталенъ страхъ, както каза г. докладчикътъ, защото законопроектътъ не прѣдставлява нищо ново, освѣнъ че замѣнява окръжнитѣ управители съ финансови началници и сждебнитѣ пристави съ финансовитѣ пристави. Продажбитѣ на недвижимитѣ имоти сж били прѣдвидени и сж сжществували въ досегашния законъ за бирницитѣ. Слѣдователно, страхътъ не сега се създава, но той си сжществуваше отъ по-напрѣдъ, ако го е имало. И онѣзи картини, които той ни рисува за въ бѣдѣще отъ прилагането на закона, тѣ сж само една фантазия, защото ако това бѣше истинско, то трѣбваше да настѣпи досега. 10 години сжществува този законъ и ние не видѣхме онѣзи грозни послѣдствия, за които плаче г. Франга.

Колкото се отнася до страха на нѣкои, че, ако сждебнитѣ пристави бѣдатъ замѣнени съ финансовитѣ пристави, не ще върви по-добръ, азъ мисля, че единъ народенъ прѣдставител отъ туй нѣщо нѣма право да се оплаква. Напротивъ, това е грѣшно и срамотно, защото, или единъ законъ има за цѣль да постигне онова, което е прѣдначерталъ, или, ако е написанъ за да стои само на книга, по-добръ е да го махнемъ. Законитѣ се пишатъ, за да се изпълняватъ. Ако сме прѣдвидѣли мѣрки въ закона за бирницитѣ, за да се събиратъ данъцитѣ, то е, за да се улесни събирането, а не да се не събиратъ и отлагатъ. Тогава нека съ открито чело да кажемъ: или искаме да имаме законъ за бирницитѣ, да се събиратъ данъцитѣ, или, ако не искаме да се събиратъ данъцитѣ, да нѣма законъ за бирницитѣ.

Прочее, азъ заключавамъ, че мѣроприятието, което се прѣдлага отъ Финансовото Министерство, е напълно умѣстно. Не искамъ да приповетарямъ съображенията, които се наведоха отъ г. г. прѣдговорившитѣ; доста е да припомнимъ едно отъ тѣхъ: че това освобождава данкоплатцитѣ отъ плащането на излишни берии, които сега се взематъ отъ сждебнитѣ пристави.

Съ това свършвамъ и отъ своя страна азъ бихъ молилъ г. г. колежитѣ народни прѣдставители да се съгласятъ да приематъ това мѣроприятие, което се прѣдлага съ този законопроектъ. (Гласове: Да се гласува!)

Д-ръ Х. Владигеровъ: Г-да прѣдставители! Азъ ще гласувамъ за законопроекта на г. Министра на Финанситѣ, тъй като той е дѣйствително умѣстенъ. Обаче, азъ пакъ ще кажа, че туй измѣнение, което се прѣдлага, нѣма да бѣде ефикасно, щото да накара недоборитѣ да се събератъ по-скоро, защото не виждамъ въ туй из-

мѣнение да има нѣщо по отношение на самитѣ органи, които сж натоварени да събиратъ тия данѣци. Ако г. министърътъ на Финансите бѣше прѣдвидѣлъ нѣкои наказателни разпореждания много строги, азъ мисля, че законътъ щѣше да постигне по-скоро цѣльта си, защото органитѣ, които сж натоварени да боравятъ съ събирането на данѣцитѣ, се водятъ по партизански съображения, както казва и г. Министърътъ. Ние знаемъ, че градоветѣ сж центрове на разни партизански клубове и винаги приятелитѣ на тия, които сж били на властъ, въобще въ всички врѣмена — вървамъ занаярѣдъ нѣма да бѣде, — сж се освобождавали като влиятелни партизани; самитѣ органи сж отказвали да отиватъ да събиратъ данѣцитѣ отъ страхъ да не бждатъ уволнени, прѣмѣстени и пр. Лошата страна е била още, че досега окръжнитѣ управители, които сж органи на администрацията тамъ, дѣто сж се вършили тия партизански работи, сж имали тоже интересъ да посочватъ къмъ кои отъ гражданитѣ да се приложи законътъ по-строго и къмъ кои не. Азъ не сравнявамъ сегашната администрация съ прѣдшната, обаче, намирамъ за по-утѣлително и въ интереса на самата работа, ако се прѣдвидятъ нѣкои по-строги наказания за органитѣ, които събиратъ данѣцитѣ. И бихъ молилъ г. Министра на Финансите, ако намира за нужно, да направи още нѣкои измѣнения и прибавки въ своя проектъ, сир. за опрѣдѣление едно строго наказание за ония органи, които не го изпълняватъ, като за гаранция за изпълнението служи командироването на финансовитѣ инспектори да контролиратъ отъ врѣме на врѣме тия органи.

Е. Начевъ: Г-да народни прѣдставители! Никой отъ насъ, вървамъ, не е противъ събирането на данѣцитѣ; всѣкой е съгласенъ да се изнамѣри нѣкое срдѣство, щото данѣцитѣ да бждатъ събирани на врѣме. Но тукъ, въ настоящия законопроектъ, както се внася, се прѣдвижда друга една бъркотия. Съ тая реформа, която се иска да се въведе, напр. продавнето на недвижимитѣ имоти да става отъ финансовитѣ пристави, ще се създаде у насъ една бъркотия: едни имоти ще бждатъ продавани чрѣзъ съдебния приставъ, когато нѣкой дължи на частни лица, а други ще бждатъ продавани чрѣзъ финансовия приставъ, когато продажбата става за данѣци. Ако ние приемемъ това, не ще ли нарушимъ онзи редъ отъ правила, които сж прѣдвидени въ съдоустройството и гражданското съдопроизводство, дѣто е опрѣдѣлено, щото единъ съдебенъ приставъ, за да може да продаде единъ недвижимъ имотъ, трѣбва да отговори на извѣстни условия? Отъ него се изисква споредъ закона да е свършилъ извѣстно образование, или да е практикувалъ извѣстно число години по съдебното вѣдомство и, най-подирѣ, да издържи изпитъ, че той разбира отъ съдебнитѣ закони за да извърши една продажба. Тукъ сега ние отваряме вратата на едни финансови пристави съ първоначално образование, които нѣматъ понятие отъ тая работа, да извършатъ онази работа, която извършватъ съдебнитѣ пристави, отъ които се изисква извѣстенъ пензъ. (Нѣкои отъ прѣдставителитѣ: Това не е вѣрно!) Това, г-да народни прѣдставители, както виждате отъ обясненията на г. Министра, не е друго, но се иска да се намѣри начинъ, да се намѣри срдѣство,

щото събирането на данѣцитѣ да става по-скоро. Но съ по-скорошното събиране на данѣцитѣ какво друго се явява? И по-скорошното продаване на недвижимитѣ имоти на данѣкоплатцитѣ. (М. Златановъ: На неизправнитѣ данѣкоплатци!) Ами не бѣше ли тая Камара, която цѣла пролѣтъ говори тукъ за създаването на закона за чеднитѣ имоти? Не бѣше ли тая Камара, въ която се казваше, че отъ нѣколко години насамъ имаме неурожай, както признава това и самъ г. Министърътъ на Финансите? Не бѣше ли ние всички, които осмѣждахме политиката на бившето Правителство, че се събирали данѣцитѣ по много строгъ начинъ, и не бѣхме ли ние, които искахме намаление на данѣцитѣ? (Ц. Мисловъ: А а а!) Сега, въ този моментъ, ако ние приемемъ този законопроектъ и да ускоримъ по този начинъ продажбата на недвижимитѣ имоти на неизправнитѣ данѣкоплатци, ние ще направимъ голѣма несправедливостъ. Азъ ще моля г. Министра на Финансите, макаръ че имъ желанието да събира по-скоро данѣцитѣ — противъ което не сме и ние, защото, ако данѣкоплатцитѣ дължатъ и нѣматъ срдѣства да платятъ, отъ друга страна пѣкъ и Държавата има нужда отъ пари и трѣбва да се събератъ тия данѣци, — засега да си послужи съ сегашния законъ за съдебнитѣ пристави, по силата на който той имъ пълно право да събира данѣцитѣ. Нека да се споразумѣе съ г. Министра на Правосъдието и нека да се заповѣда на съдебнитѣ пристави да не се излѣгатъ, но да работятъ, и азъ мисля, че по този начинъ ще бждемъ по-справедливи. Защото иначе ще дадемъ възможностъ да се изпродадатъ имотитѣ на сиромаситѣ данѣкоплатци и да останатъ безъ земи. Азъ ще моля г. Министра, по причина на този страхъ, който се явява у мене, да отложи този законопроектъ до есенната сесия, когато ще говоримъ за тая работа, и нека г. Министърътъ да знае, че ние ще одобримъ всички мѣрки, които той ще вземе за по-скорошното събиране на данѣцитѣ.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Г-да народни прѣдставители! Взехъ думата, за да направя една кратка бѣлѣжка, защото жално ми е да слушамъ тукъ, въ Народното Събрание, думитѣ на г. Емануилъ Начевъ, които не се свеждатъ къмъ друго нищо, освѣнъ да настрчи г. Министра на Финансите да влѣзе въ споразумѣние съ Министра на Правосъдието и да не събира данѣцитѣ. Всичкото намѣрение му е това. (Е. Начевъ: Да се събиратъ данѣцитѣ, а не да се не събиратъ!) Да не се събиратъ данѣцитѣ. (Е. Начевъ: Азъ казахъ да се събиратъ!) Това, което казахте да се споразумѣемъ, и пакъ приставитѣ по съдебното вѣдомство да събиратъ данѣцитѣ, то е да се не събиратъ. Г-нъ Министърътъ на Финансите, като видѣ въ дългогодишната си практика, че съ напругостта съ много работа съдебнитѣ пристави не могатъ да изпълняватъ бързо изпителнитѣ листове, касмощи се за даждията, прѣдставлява тая мѣрка. Г-нъ Емануилъ Начевъ да казва: върѣте се на опова, по което нищо не може да се събере, то значи да се не събиратъ данѣцитѣ. А да се казва въ едно Събрание да не се събиратъ данѣцитѣ, мисля, че това е анархистическо изявление и не подобава на единъ депутатъ да го казва.

Докладчикъ А. Филиповъ: Г-да народни прѣдставители! Принуждавамъ се да прочета и други нѣкои членове отъ закона за бирницитѣ, за да видите, че този законопроектъ, който сега разглеждаме, е едно подобруване участъта на данъкоплатците. Най-напрѣдъ прѣмахва се една несправедливостъ, защото, споредъ една алинея къмъ чл. 9 отъ закона за бирницитѣ, дѣла отъ този родъ прѣдварватъ всѣко друго дѣло. И какво е ставало? Всички частни дѣла съдебнитѣ пристави трѣбваше да ги оставятъ на страна и да се занимаватъ съ фискалнитѣ дѣла. Гражданитѣ искатъ да се реализиратъ и тѣхнитѣ искания, а Държавата има прѣимущество. И ще видите въ маса изпълнителни участъци съдебнитѣ пристави сж оставили всичкитѣ частни дѣла на страна, а се занимаватъ съ фискалнитѣ. Тая несправедливостъ ние гонимъ да се прѣмахне.

Второ, трѣбва да се знае, че този законопроектъ е създаденъ само противъ неизправнитѣ данъкоплатци, а неизправни данъкоплатци сж онѣзи, които иматъ срѣдства и не искатъ да платятъ. За онѣзи, за които плаче г. Начевъ и другитѣ оратори, трѣбва да прочетатъ чл. 13 отъ закона за бирницитѣ и като видятъ, че сжществува чл. 13, ще се убѣдятъ, че нѣма за тѣхъ никаква опасностъ. Казва се въ чл. 13: „За продължение срока на изплащането данъцитѣ, ония данъкоплатци, които, по причина на дълго боледуване или друго нещастие, не сж въ състояние да платятъ данъчнитѣ си части въ законния срокъ, ходатайствуватъ прѣдъ окръжния управител, който може да отложи изплащането на всѣка четвъртина само за три мѣсеца; за по-голямъ срокъ такива данъкоплатци ходатайствуватъ чрѣзъ окръжния управител прѣдъ Министра на Финанситѣ; по-голямъ срокъ отъ една година разрешава само Народно Собрание.“ Това е за ония, които нѣматъ възможностъ да си платятъ данъка, а сж изправни въ друго отношение. (Е. Начевъ: Защо се иска това съ законъ?) Защото занаятѣ прѣдъ ще прѣмахнемъ тази несправедливостъ, защото и частни лица, иматъ право да искатъ услуги отъ пристава. Този законъ прѣслѣдва неизправнитѣ данъкоплатци, и азъ мисля, че нѣма да се намѣри народенъ прѣдставителъ, който да ги защитава.

С. Димитровъ: Г-да прѣдставители! Упрекътъ, който г. Министърътъ на Финанситѣ хвърля върху г. г. прѣдставителитѣ, че плачели за богатитѣ земледѣлци, не е на мѣстото си. Настоящиятъ законъ има за цѣлъ продаване имотитѣ на бѣднитѣ земледѣлци, а не на неизправнитѣ. (Докладчикъ А. Филиповъ: На неизправнитѣ!) Азъ ще ви обясня, че е за бѣднитѣ, защото за несъбирането на данъцитѣ отъ богатитѣ земледѣлци не е виновенъ другъ освѣнъ Финансовиятъ Министъръ. У богатия земледѣлецъ има и кукурузъ, и жито, и добитѣкъ. Ако Министърътъ продаде или храната, или добитѣкъ, ще си вземе паритѣ, но той казва: кога се изчерпятъ всички срѣдства отъ движимостта, тогава отива на недвижимостта. Менѣ ми се струва, че на никой богатъ земледѣлецъ нѣма да се продаде недвижимостта, а ще се продаде на бѣднитѣ, защото тѣ нѣматъ нито добитѣкъ, нито храни. Затова именно ще се продава земята на бѣднитѣ. А колкото се отнася до несъбиране на данъцитѣ

отъ богатитѣ земледѣлци, Министърътъ на Финанситѣ е виновенъ, защото той може би да фаворизира нѣкои, а нѣкои да прѣслѣдва, но повечето, като по-видни, ги фаворизира. Той упрекна Бургазката околия като много задължѣнѣла, което не е вѣрно, защото въ тая околия има чифлици, които плащатъ повече отъ 6—7.000 л. данъкъ, и не ще съмнѣние, че когато има такъвъ окладъ, ще има повече педобори. Той ни посочи за примѣръ Руселиева. За г. Руселиева ето какъ стои работата. Г-нъ Руселиевъ не е отворилъ война на Министерството да не плаща данъкъ, но той казва, че въ 1899 г. пострадалъ отъ сушата, както всички земледѣлци. Създаде се законътъ за сушата и законътъ за помощта отъ земледѣлческитѣ каси. Г-нъ Руселиевъ не е поискалъ нито кредитъ отъ земледѣлческата каса, нито отсрочване на данъцитѣ. Миналата година платилъ 4.000 л. данъкъ и тази година има 4.000 л. Той казва на Министерството: понеже азъ не ви главоболехъ прѣзъ 1899 г. и не ви искахъ да ми отсрочвате данъцитѣ и ме кредитирате прѣдъ разни учреждения, тази година, понеже ми е кжсо производството, недѣйте ми събира всички данъкъ, давамъ 2.000 л. намѣсто 4.000, почакайте ме за 2.000 л. Сега, ако той това иска отъ Министерството, това още не значи, че е отворилъ война да не дава пари, а отправилъ е една молба и моли Министерството да му направи тази добрина. И не ще съмнѣние, че ако искаме да фаворизираме земледѣлцитѣ, да ги подкрѣпиме, такива срокове трѣбва да се даватъ, защото единъ човѣкъ, който е платилъ 2.000 л. наведнажъ, не ще съмнѣние, че трѣбва да се почака за другитѣ 2.000 л. Така сжщо е платилъ и миналата година 4.000 л., но г. Финансовиятъ Министъръ заповѣда да се продаде. Това не значи, че Бургазката околия не си плаща данъцитѣ, че била батлѣйиска. Ако тя има 400.000 л. недоборъ, има причини, които сж го създали. Има единъ чифликъ „Карагьозлеръ“, който има много земя и дължи повече отъ 50.000 л., но Правителството отъ 20 години има споръ за него и, откато се спори за него, данъкътъ му не е платенъ. Такива чифлици има още нѣколко, напр. „Джанъ Кърдашъ“ и „Канлия“. Не ще съмнѣние, че за тѣзи чифлици, и да приемете даже този законъ, пакъ ще сжществуватъ недоборитѣ. Та, ще ви кажа, че нѣмаше право г. Министърътъ да упрекава прѣдставителитѣ, които се застъпватъ да се направи едно подобруване въ настоящия законъ, който се вижда че ще бжде по-строгъ отъ стария, а толкова повече най-много да упрекне Бургазката околия, че не плащала. Азъ упрекавамъ г. Министра, че той не е събиралъ данъцитѣ отъ богатитѣ и и съ настоящия законъ нѣма да ги събере. Заради това азъ настоявамъ на своето прѣдложение.

Докладчикъ А. Филиповъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ се убѣдихъ, че още закона за бирницитѣ не знаемъ, а дебатираме. Тази опасностъ, която посочиха г. Франтъ, г. Начевъ и г. Шиваровъ, не сжществува. Прочетѣте чл. 14 отъ закона за бирницитѣ! Той казва, че (Чете.) „За изплащане задъсѣлнитѣ данъци не могатъ да бждатъ продадени слѣдующитѣ принадлежаци на длѣжника прѣдмети: 1—10) необходимитѣ за всѣки стопанинъ два коня, или два вола, или една

крава, или една биволица, или петъ овце или три кози, а тъй също и нужната за тяхъ храна за три мѣсеца, необходимото сѣме за посѣване на 5 декара ниви; 11) кжщата му, ако не струва повече отъ 500 л.; 12) лозето му, ако не е по-голъмо отъ единъ декаръ, и 13) нивитъ му, ако не сж повече отъ 10 декара." Това на г. Шиварова, който казва, че сме проповѣждали челяднитъ имоти. Прочетѣте по-пърѣди това, отколкото да се бавимъ. Вие виждате, че само сръщу богатитъ даноплатци ще се прилага законътъ. По-голъма гаранция ние и съ закона за челяднитъ имоти не можемъ да създадемъ. Да се разберемъ! Прѣпираме се два часа, защото не знаемъ закона за бирницитъ.

Д-ръ К. Милановъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ ще се съглася съ мнѣнието на г. г. прѣждеговорившитъ, които се изказаха противъ тоя законъ, като ще добавя още едно ново основание за несъстоятелността му. Азъ ви питамъ: въ настоящия случай само една формалност ли е въ измѣненieto, или една голѣма дѣйствителност, които ще се обърне въ връѣда на населението? Кой е вискательтъ и кой е изпълнителтъ? Не е ли Държавата и едното, и другото? Могатъ ли да се спазятъ прѣдписанията на гражданското сждопроизводство и законитъ разпореждания на цѣли камари, които сж засѣдавали тукъ? Единъ добросъвѣстенъ вискатель, който си знае добръ интереситъ, ще направи правилна опѣнка за да получи по-голъма цѣна, защото, може би, ще има и други вискатели, за да получи по-голъма цѣна имотътъ и да удовлетвори своето вискане, втънъ отъ висканието на другитъ. Въ случая какво ще бжде? Финансовиятъ приставъ отива и прави опѣнката и, ако той намѣри имота за повече отъ 1.000 л., нѣма да изпълни прѣдписанията на чл. 1005 отъ закона за продажбитъ, но ще го опѣни по-ниско, продажбата ще стане въ по-късо врѣме, а подиръ му ще вървятъ цѣль сонмъ евреи да купятъ имота съ по-ниска цѣна, защото той е вискатель и изпълнител, защото той нѣма този интересъ, какъвто има частниятъ вискатель, а има интересъ да прибира, когато частниятъ вискатель има интересъ да извърши продажбата правилно и въ кратко врѣме и да си получи паритъ. Защото той е вискатель, той е и изпълнител, защото нѣма тоя интересъ, какъвто има частниятъ вискатель, а има само интересъ да прибере данъка, когато частниятъ вискатель има интересъ да се извърши продажбата правилно и въ късо врѣме да си получи паритъ. Вънъ отъ това, финансовиятъ приставъ нѣма защо да се бои отъ това, че ще опѣни ниско имота, защото сумата, която е нужно да плати данъкоплатецътъ на Държавата, нѣма право никой да влиза въ нея . . . (Не се чуе.) което инакъ не може. Вънъ отъ това, въ селата често пжти продажбитъ ставатъ по такъвъ начинъ, че едвали за имотъ, на който цѣната не надминава 1.000 л., ще се освѣтятъ околнитъ хора кога се продава и тѣзи хора, които вървятъ подиръ финансовия приставъ, ще чакайтъ само този моментъ и ще видите, въ най-работния день, когато хората нѣматъ и хаберъ, имотътъ имъ се продаде за нищожна цѣна, отишълъ на вѣтъра и самиятъ земледѣлецъ отишълъ на вѣтъра. (Г. Недѣлковъ възразява нѣщо.) Вие, г-нъ Недѣлковъ, много плачете

за земледѣлца, но не умѣете да защищавате интереситъ му. (Г. Недѣлковъ: А Вие добръ го защищавате!) Не се изказвамъ поне винаги противъ интереситъ му. (Докладчикъ А. Филиповъ: За неизправнитъ данъкоплатци говоримъ сега.)

Ако погледнемъ по-пататъкъ на тази процедура, ще се убѣдимъ, че този законъ е въ връѣда не само на земледѣлцитъ, но и на търговцитъ; ще видите, че търговцитъ, които би се удовлетворили, ако имотътъ се продадѣше правилно и се получеше по-добра цѣна, ще останатъ на пѣська, защото нѣма да се получи при продажбата отъ финансовия приставъ добра цѣна. При продажбата на имотитъ отъ сждебния приставъ се изискватъ повече формалности и въ интереса и на вискателя е да се опѣни по-правилно имотътъ, за да се добие по-голъма цѣна за него, та да се удовлетвори, а въ настоящия случай търговецътъ не ще има тая възможностъ и да получи туй, което трѣбва да получи. Азъ не говоря за бѣдни или богати. Въобще законътъ тъй, както е създаденъ, ще има стремление да отчуждава имотитъ на земледѣлцитъ и да помага за пролетаризирането на Българския народъ.

Подиръ, каква гаранция имате? На всѣкого е извѣстно, че финансовиятъ приставъ не се грижи на кой имотъ налага запоръ и пристѣпва къмъ продажбата, когато частниятъ вискатель, ако описва чужди имотъ, има прѣдъ видъ, че, ако се повдигне въпросъ за неправилно наложенъ запоръ, ще има разноски, за които ще отговаря и неговото вземане ще закъсѣне. Слѣдователно, при една продажба на имотъ, съгласно правилата на гражданското сждопроизводство, извършена отъ сждебния приставъ, ще има по-добъръ резултатъ, когато, ако финансовиятъ приставъ описва и продава имотитъ, неговиятъ интересъ е интересъ на трето лице, което нѣма да дължи, и неговитъ интереси не се нахвърляватъ толкозъ, колкото интереситъ на Държавата. Ще видите вие тогава Ивана, който не дължи, ще отиде да се разправя, защото неговата кжща е продадена отъ финансовия приставъ на мѣсто кжщата на Стояна и той не се бои отъ никакви разноски.

Ето защо, като обръщамъ вниманието на почитаемото Прѣдставителство и върху тѣзи формални прѣпятствия за събирането на данъцитъ, за произволното опѣняване и за произволното продаване на тѣзи имоти, за хвърлянето съ нищо и никаква цѣна имотитъ на българскитъ данъкоплатци, азъ се изказвамъ противъ този законопроектъ и моля да се не съгласявате съ това мнѣние, което се изказа отъ прѣдговорившитъ.

Г. Шиваровъ: Щѣхъ да отговоря на г. Министра на Финанситъ, че ние не събремъ бабини деветини, а като прѣдставители ние си изказваме мнѣнието, и той бѣше длъженъ да ни изслуша да защитимъ мнѣнието си, а не да ни обвинява и да ни хвърля упрекъ, че не сме знаели положението и че само сме декламирали. (Нѣкой отъ прѣдставителитъ: Това не е по закона!) Това е мнѣние на единъ прѣдставителъ, и, ако обича Народното Сѣбрание, ще го уважи. Ако за Министерътъ не важи това мнѣние, не трѣбва да хвърля такъвъ упрекъ. Но понеже го нѣма, азъ се отказвамъ да говоря.

II. Станчевъ: Г-да прѣдставители! Това внесено видоизмѣнение, съ което се занимаваме, е резултатъ само на практиката. Всички, които сж имали работа при случаи на събиране данъци, забѣлѣзали сж, че нашето население е свикнало, както сме всички, когато имаме да даваме, трѣбва да ни подбужда нѣкой. Практиката, собствено, ни заставлява да се съгласимъ да приемемъ туй видоизмѣнение, толкова повече, че мнозина измежду народнитѣ прѣдставители се изказаха въ негова полза.

При това за пръвъ пѣтъ ще си позволя да помоля да се сметатъ дебатитѣ прѣкратени и да се гласува.

Е. Начевъ: Г-да народни прѣдставители! Ще кажа още двѣ думи къмъ онова, което казахъ по-напрѣдъ. Г-да народни прѣдставители! При това положение, при този начинъ на събиране данъцитѣ, никога азъ нѣма да се съглася да гласувамъ за този законъ. (Гласове: Хубаво!) Сегашнитѣ финансови пристави, които иматъ едно първоначално образование... (Н. Поповъ: Това не е вѣрно! Тѣ иматъ петокласно образование!) Вие всички сте ги видѣли по селата, г-да народни прѣдставители... (Н. Поповъ: Вие нищо не знаете, но само говорите да занимавате хората съ глупости!) Обуздайте го, г-нѣ прѣдсѣдателю! (Глъчка.)

Вамъ е извѣстно, г-да прѣдставители, че прѣди нѣколко години се създаде законъ за бирницитѣ, внуши се на всички сѣдебни пристави, че тѣ нѣматъ право, съгласно закона за гражданското сѣдопроизводство, да продаватъ на единъ земледѣлецъ една крава, два вола, 5 овце и т. н., но тѣзи нѣща досега никѣдъ и никога не се зачитатъ. Азъ съмъ билъ свидѣтель на много мѣста, когато бирницитѣ продаватъ само два вола, само една крава, когато самиятъ законъ за бирницитѣ и самиятъ законъ за гражданското сѣдопроизводство ги защитава и запазва. Оплаквания, когато сж правени на финансовитѣ власти, никой пакъ не се е обръщало внимание на тѣхъ, а гледало се е само да се прибератъ паритѣ. Г-нѣ Милановъ твърди хубаво забѣлѣжи, че при този начинъ за събиране на данъцитѣ, вѣискателтъ се явява и изпълнител. Може ли такова нѣщо? Азъ пакъ прѣдлагамъ, г-да прѣдставители, да не приемете това нѣщо: ако го приемете ще направите голѣмо зло. Ако бѣше тукъ г. Министъртъ, ще апелирамъ къмъ него да се съгласи и оттегли законопроекта още за единъ мѣсець: нѣма за единъ мѣсець да събере данъцитѣ. Азъ ви увѣрявамъ, че и така земледѣлицитѣ сж безземелни и така сж въ рѣцѣтъ на разни кредитори, и ако приемемъ този законъ, единъ день ще се пишманимъ.

II. Мисловъ: Г-да народни прѣдставители! Не е толкова тъменъ този законъ, но всички говориха, та затуй и азъ ще искамъ да апелирамъ къмъ г. Министра на Финанситѣ върху едно нѣщо. Никога да не слуша тѣзи депутати, които го съвѣтватъ да не събира данъцитѣ, защото той не е кривъ да има сега 30.000.000 л. не събрани данъци, а сж криви депутатитѣ, които проповѣдватъ да се не събиратъ. (Е. Начевъ: Кажете одного!) Всички, които говориха, говориха за облекчение тежестта, която се причинява отъ данъцитѣ на земледѣлицитѣ. Ние всички прѣдставяваме земледѣлци, но има специална група депутати, които мислятъ така и казаха го: Емануилъ На-

чевъ, Мисловъ, Франга и др. не сж земледѣлци като се оплакватъ.... (П. Кръстевъ: Кой е той?) Отъ срѣдата на земледѣлицитѣ. (П. Кръстевъ: Кой е той?) Г-нѣ Блажевъ. Цоло Мисловъ е землевладѣлецъ и г. Шиваровъ е землевладѣлецъ. (Глъчка.)

Искамъ да обърна вниманието на г. Д-ръ Миланова само върху едно нѣщо. Той се бои, че сѣдебнитѣ пристави извършвали продажбитѣ при повече участници, конкуренти, защото ги извършвали въ градоветѣ и по-голѣми цѣни щѣли да добиятъ. Ще му кажа, че много пѣти е имало тѣжби, оплаквания и молби отъ селяни земледѣлци да се извършватъ продажбитѣ въ самитѣ села, защото въ градоветѣ, когато се вършатъ тѣзи нѣща, имотитѣ се купуватъ отъ месити и разни адвокати, и всѣки меситинъ, който служи при нѣкой адвокатъ, като разсиленъ или писаръ, има по 100—200 декара ливади и ниви по селата. Това става защото селянитѣ не знаятъ кога ще става продажбата. А пакъ когато отиде да се извършва продажбата въ селото, тогава вече ще знаятъ комшиитѣ, съседитѣ и ще купятъ имота, който се продава, по-скѣпо.

Г-нѣ докладчиктъ много ясно обясни, че не се говори тукъ за земледѣлицитѣ, които сж закѣснѣли по единъ или другъ случай, но за неизправнитѣ данъкоплатци. А пакъ неизправенъ данъкоплатецъ е оня, който отъ Освобождението досега не си е платилъ данъка. Онзи пакъ, който е закѣснѣлъ една година, не го причисляватъ въ тая категория.

Затова азъ заявявамъ, че ще гласувамъ за тоя законъ, ако се поддържа отъ г. Министра. Но бихъ молилъ, ако е съгласенъ, да го оттегли, защото е записано въ дневницѣтъ кой какво мисли за земледѣлицитѣ.

Г. Недѣлковъ: Г-да прѣдставители! Взехъ думата само за едно обяснение на г. Д-ръ Миланова, комуто забѣлѣзахъ, че приставитѣ сжщото правятъ и днесъ. И нѣщо повече даже правятъ. Г-нѣ Забуновъ, при отговора на тронното слово, има случай да каже, че днесъ земята се продава по 50 стотинки. Азъ казвамъ, че не защитавамъ земледѣлицитѣ, че г. Милановъ повече може да ги защитава: той е адвокатъ и, като всѣки адвокатъ, може да ги защитава по-хубаво. Азъ искахъ да чуя истината и да си вдигна ржката.

Колкото се отнася до този страхъ и отъ сълзитѣ, които се излѣха за сиромаситѣ земледѣлци, ще кажа, че азъ не виждамъ никакъвъ страхъ отъ тоя членъ. Прѣди всичко, тѣ дължатъ по-малко и тѣхнитѣ котли и черги отдавна сж продадени. (Е. Начевъ: И земята ще имъ продадатъ! — П. Кръстевъ: На Хаджи Славча земята ще продадатъ ли?) Дребнитѣ земледѣлци се плашатъ, а едритѣ не се плашатъ. На дребния земледѣлецъ като му се вземе котелтъ, отива та взема пари на заемъ и плаща. Тѣй щото, азъ не виждамъ никаква голѣма опасностъ въ случая. Ако г. Шиваровъ и г. Милановъ видятъ нѣкаква опасностъ за земледѣлицитѣ, нека да кажатъ.

Д. Петковъ: Г-да прѣдставители! Азъ ще гласувамъ за законопроекта. (Обажда тѣ се: Браво!) Да ви кажа защо. Всѣки пѣтъ, когато се внася въ Народното Събрание нѣкоя мѣрка, било по земледѣлчеството или по събирането на данъцитѣ, захващатъ да викатъ, безъ да смѣтатъ, че

Правителството трябва да функционира и да събира данъците. Въ дадения случай г. Министерът на Финансите какво прави? Като правителство и като министър той казва по кой начин трябва да се събират по-лесно данъците от населението. И да не бждат тѣзи министри, други да бждат на същото мѣсто, пакъ трябва да мислятъ какво да направятъ за събирането на данъците. Сега, срѣдството, било финансовиятъ, било сѣдебниятъ пристава — това много не значи. Отъ обясненията, които слушахъ, азъ не виждамъ такава опасностъ, която нѣкои приятели изтъкнаха, ако изпълнението става отъ финансовия пристава. И менъ ми се струва, че нѣма защо да се плашите, че Министерството ще се стреми непременно да продава земитѣ на земеделците, защото никое правителство нѣма да отиде да продава земитѣ на хората безъ причина. Правителството даже дава земи на населението, когато има нужда. Правителството и Държавата сж богати тогава, когато и земеделците сж богати. Азъ съмъ днесъ неприятелъ на Правителството, но не мисля, че трябва да се стреми да му прѣча въ тоя случай. То мисли по кой начинъ да се събиратъ данъците, а пъкъ вие, които вотираете тоя законъ, трябва да знаете, когато вотираете, че трябва да се плащатъ и на васъ пари като стоите тукъ по 4—5 мѣсеца. Държавата трябва да се управлява и затова трябва да се срѣдства. Може би да ви е криво, че сте общавали нѣщо, но за това не ви е криво никой. Ето защо азъ ще гласувамъ за тоя законъ.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Нѣма записани повече да говорятъ и затова ще пристѣпимъ къмъ гласуване.

Който приема чл. 1, както се докладва, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Чл. 2. Чл. 15 на закона за бирниците отъ 1892 г. ще се завършва съ прибавениятъ думи: както и взиманията на държавното съкровище по изпълнителни листове и рѣшения, присѣди или постановления, имѣющи сила на такива“.

Чл. 15 трябва да го прочета, за да не ставатъ прѣлири пакъ, както станаха досега: (Чете.) „Бирниците се задължаватъ да събиратъ заедно съ държавнитѣ данѣци и окръжнитѣ и общински върхнини, наложени върху прѣмитѣ данѣци, както и взиманията на държавното съкровище по изпълнителни листове и рѣшения, присѣди или постановления, имѣющи сила на такива.“

Въ обяснителната записка г. Министерътъ съобщава, че по-голямата частъ отъ изпълнителнитѣ листове сж между 1 и 10 л. За да се приведе единъ изпълнителенъ листъ въ изпълнение, споредъ досегашната практика, отиватъ 20 л. разноси по описъ и т. н. (Е. Начевъ: Не е истина!) За изпълнителенъ листъ се даватъ 1 л. и 40 ст.; даватъ се за призовки; не внасятъ доброволно, повтарятъ призовкитѣ; за да пристѣпятъ къмъ описъ за продаване на недвижимия имотъ и пр. Какво ми говорите? Азъ повече зная отъ Васъ, г-нъ Начевъ! По-голямата частъ отъ изпълнителнитѣ листове сж такива, затова, вмѣсто сѣдебнитѣ пристави, ще ги изпълняватъ финансовитѣ пристави.

Комисията не е направила никакво измѣнение на члена. (Гласове: Да се гласува!)

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Понеже никой не иска думата, пристѣпимъ къмъ гласуване. Моля, които приематъ члена тѣй, както се докладва, да вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Кога да стане третото четене? (Гласове: Утрѣ!) Тогава утрѣ е на дневенъ редъ.

Има думата г. докладчикътъ на финансовата комисия по законопроекта за изплащане недоборитѣ съ храни.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Законъ

за изплащане недоборитѣ съ храни.“

Комисията не е направила никакво измѣнение въ заглавието.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Който приема заглавието, както се докладва, моля да вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Чл. 1. Министерътъ на Финансите има право въ които села и градове на околитѣ: Къзжлъ-Агачка, Ямболска, Ново-Загорска, Старо-Загорска, Чирпанска, Пловдивска, Т.-Пазарджишка, Врачанска, Вѣлослатинска и Плевненска намѣри за добръ, както и въ ония села и градове отъ другитѣ околии, които села и градове избере, — да приема храни (овесъ, ячмикъ, кукурузъ, ржжъ и жито) по обявена цѣна, за изплащане на държавнитѣ данѣци, наедно съ върхнинитѣ останали недобори отъ сключенитѣ бюджетни упражнения“.

Комисията не е направила никакво измѣнение въ тоя членъ.

Я. Забуновъ: Азъ моля г. Министра на Финансите да обясни: ако нѣкъдѣ населението поиска само да изплаща тия недобори въ храни, ще ли да бжде прието?

Министъръ-Прѣдседателъ П. Каравеловъ: Това е цѣльта на закона, а които не цятъ, не цятъ. Но едно нѣщо е, че може нѣкъдѣ да поискатъ, а ние да се не съгласимъ, защото може да ни прѣдставятъ такива малки количества, съ които не можемъ да се занимаваме. Ние туряме дѣ истина може. Може да ни прѣдложатъ храни за 2—3 кола; това не може да бжде прието, защото разносикитѣ, които ще направимъ, ще бждатъ по-големъ отъ сбора. Доброволното такова изплащане е безусловно, но ще се прѣдлага тамъ, дѣто има достатъчно количество. (А. Франгя: Не противорѣчи ли това на чл. 5 отъ сѣщия законъ, въ който се казва: „хазната да прибѣгва до принудителни мѣрки.“) Не тия храни, а данѣка ако отказватъ да го дадатъ. (А. Франгя: Ако отказватъ, ще има право?) Тя ще има и безъ този законъ това право, екзекутивно да събира. (А. Франгя: За недоборитѣ Правителството да има право да туря ржката на хранитѣ и да ги взема, това не значи доброволно вече!) Това е доброволно тамъ, дѣто ще се споразу-

мѣятъ, а иначе ще се упражнява стариятъ законъ. И подиръ, има 1900 г., то не се касае до нея. Тукъ е казано, до 1900 г., за старитъ и ако искатъ, а, въ противенъ случай, ще се съобразяваме съ закона за бирницитъ. (Докладчикъ А. Филиповъ: Това се обяснява въ чл. чл. 2 и 3.) Това е специаленъ законъ. Той се касае изключително за доброволното изплащане и за тамъ, дѣто иматъ да даватъ много. Дѣто иматъ да даватъ малко, сами го не щемъ. Какво ще искаме да взимаме отъ Рупчосъ или Българчикъ, които почти нищо нѣматъ да даватъ? Ние ще искаме тамъ, дѣто сериозно иматъ да даватъ. Даже има села, които нѣматъ сериозно да даватъ, напр. Панагюрската околия нѣма да дава. (С. Димитровъ: Вне отдѣвъ казахте, че Бургазъ ималъ много да дава!) Азъ не ви казахъ Бургазъ, а казахъ: Къзълъ-Агачъ, Ямболъ, Нова-Загора, Стара-Загора, Чирпанъ, Пловдивъ, Т.-Пазарджикъ и три околии въ Сѣверна-Вългария. За Бургазъ само, това не е вѣрно; по ако вземете цѣлия окръгъ той е най-лошъ. Вземѣте прочетѣте и ще видите, че цѣлиятъ Бургазки окръгъ е поставенъ най-лошо въ това отношение: той има да дава нѣщо повече отъ 3.000.000 л., бе брате! Той има да дава най-много.

Така щото, тая е причината. Но ние, считаме, че това е доброволенъ начинъ, по споразумѣние, не е обязательно. Дѣто сж малки количествата, тамъ ще си господствува законътъ за бирницитъ, никакво отношение за споразумѣние. Ако сж толкова малки количествата въ нѣкои села, не щемъ, защото ние не можемъ да се занимаваме да прѣнасяме и пр., особено въ извѣстни околии. Настоящата мѣрка важи за тия околии, дѣто има значителни количества, и тия околии сж изброени.

Прѣдседателствуващъ А. Краевъ: Понеже никой другъ не иска думата, пристѣпваме къмъ гласуване.

Който сж за чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. (Болшинство.) Събранието приема.

Министъръ-Прѣдседателъ П. Каравеловъ: Подиръ ще ви кажа и едно друго. Азъ ще имъ дамъ по-голѣми пари, отколкото имъ даватъ на пазаря. То ще бже малко нарушение, но азъ ще ви кажа, че е по-добъръ да извадимъ нѣщо, отколкото нищо, да го оставимъ така. Въ всѣки случай, азъ ще имъ платя повече.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Чл. 2. Въ всѣка една околия, дѣто Министерътъ на Финанситъ разрѣши изплащането на недоборитъ въ храни, учредява се една комисиия отъ финансовия началникъ, респективно главния бирникъ, за прѣдседателъ, касиера или контролѣра на земеделъческата каса и мѣстния кметъ или кметски помощникъ за членове, която ще опрѣдѣли цѣнитъ на хранитъ, както и видоветъ храни, съ които може да става изплащане на недоборитъ по села и градове на всѣка една околия.“

Комисията не е направила никакво измѣнение.

Министъръ М. Сарафовъ: Мисля, че тукъ има една грѣшка. Трѣбва да се поправи: „кмета или кметския помощникъ въ центра на околията“.

Докладчикъ А. Филиповъ: „Мѣстния кметъ или кметски помощникъ“, разбира се, въ центра на околията.

Министъръ М. Сарафовъ: Да се тури „кмета или кметския помощникъ въ центра на околията“.

Докладчикъ А. Филиповъ: Достатъчно е, като се обясни.

А. Франгя: Г-да народни прѣдставители! Азъ искахъ думата, за да се обяснимъ хубаво, защото може утрѣ или други день, като се прилага законътъ, да викатъ хората противъ тия министри, които искатъ тоя законъ, и противъ насъ, които гласуваме за него. Тукъ, въ чл. 2 е казано: (Чете.) „Въ всѣка една околия, дѣто Министерътъ на Финанситъ разрѣши изплащането на недоборитъ въ храни“. (Министъръ-Прѣдседателъ П. Каравеловъ: „Разрѣши!“) На първо мѣсто непрѣмнно ще разрѣши за тѣзи околии, които сж задлъжни до шия. Тогава не може да се говори за доброволно изплащане, защото, ако се говори за доброволно изплащане, то чл. 5 пъкъ ни казва, че по принудителенъ начинъ ще се събиратъ паритъ. Дѣто ще рѣче, че Министерството първия пѣтъ разрѣшава, щото въ опрѣдѣлени околии доброволно да се събиратъ въ храни недоборитъ, а послѣ пъкъ туря запоръ и ги взема по принудителенъ начинъ.

Министъръ М. Сарафовъ: Правите смѣшение. Като взимаме доброволно, ние не се лишаваме отъ правото, което другъ законъ ни дава, да можемъ да събираме данъцитъ по екзекутивенъ начинъ.

Министъръ-Прѣдседателъ П. Каравеловъ: За тази година.

А. Франгя: Именно това да се обясни хубаво.

Министъръ М. Сарафовъ: Това е обяснено.

Прѣдседателствуващъ А. Краевъ: Г-нъ Франгя не прави никакво прѣдложение.

Който приематъ чл. 2., както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Чл. 3. При Министерството на Финанситъ съставя се една комисиия отъ началника на отдѣлението за отчетността за прѣдседателъ, отъ началника на отдѣлението за прѣбитъ данъци при сѣщото Министерство и отъ единъ делегатъ на Военното Министерство за членове, която ще одобри опрѣдѣленитъ по околии цѣни и избранитъ по села и градове видове храни.“

Комисиата не е направила никакво измѣнение въ този членъ.

Прѣдседателствуващъ А. Краевъ: Понеже никой не иска думата, ще положа на гласуване. Моля ония, които приематъ чл. 3, както се прочете отъ г. докладчика, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Чл. 4. Така събранитѣ храни веднага се прѣдаватъ на военнитѣ власти въ размѣръ на нуждата за продоволствие на войската. Остатѣтъ, ако се окаже такъвъ, се продава на публиченъ търгъ отъ Министра на Финанситѣ на общо основание.“

Комисията не е направила никакво измѣнение и въ този членъ.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Които приематъ този членъ така, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Чл. 5. Доброволното изплащане недоборитѣ по настоящия законъ въ нищо не ограничава правото на хазната да прибѣгва до принудителни мѣрки спрѣмо неизправнитѣ данъкоплатци, било за данъци отъ текущитѣ бюджетни упражнения, било за недобори отъ миналитѣ години.“

Комисията не е направила никакво измѣнение въ този членъ.

А. Франгя: „Било за недобори“.

Ц. Мисловъ: За ония, които не желаятъ да ги изплащатъ доброволно съ храни.

А. Франгя: Най-напрѣдъ по принципъ ще кажа, че това е единъ видъ взимане десетъкъ по косвенъ начинъ; т. е. азъ събирамъ даждията, било сегашни, било недобори, съ храни. Тѣй е принципътъ. Тукъ вече доброволно изплащане нѣма, защото тукъ вне виждате, че въ чл. 5 открива именно законътъ: намѣсто да се казва, че данъкоплатцитѣ сѫ задължени да плащатъ въ храни, и азъ имамъ право да туря заповѣдъ, казано е: „доброволно“. И ето какво излиза: (Чете.) „Доброволното изплащане недоборитѣ по настоящия законъ въ нищо не ограничава правото на хазната да прибѣгва до принудителни мѣрки спрѣмо неизправнитѣ данъкоплатци, било за данъци отъ текущитѣ бюджетни упражнения, било за недобори отъ миналитѣ години.“ Дѣто ще рѣче, ония околии или окръжия, които иматъ да даватъ пари отъ недобори, непрѣмънно трѣбва да ги платятъ, защото иначе Държавата ще тури ржка по принудителенъ начинъ да вземе тия храни, да ги продаде и да си вземе паритѣ. Нали е тѣй?

Министъръ-Прѣдседателъ П. Каравеловъ: Това е на основание на закона за бирницитѣ.

Докладчикъ А. Филиповъ: Въ закона за бирницитѣ е тоже казано, че се секвестриратъ и се продаватъ.

Министъръ М. Сарафовъ: Г-да народни прѣдставители! Тукъ има едно недоразумѣние отъ страна на г. Франгя. Въобще законътъ за събиране данъцитѣ и за бирницитѣ дава право на Правителството да продава, прѣди всичко, движимитѣ имоти и хранитѣ. (А. Франгя: Защо имаме тогава този законъ?) Иѣе Ви кажа, г-нѣ Франгя. — Дава едно право на Правителството по принудителенъ на-

чинъ да взима било за текущитѣ данъци, било за недоборитѣ. (А. Франгя: Ами законътъ за бирницитѣ не дава ли това право?) Дава, и именно затова сега ще кажа. Като даваме право на данъкоплатцитѣ доброволно да се изплащатъ, да нѣматъ тѣ право да кажатъ: оставѣте доброволно да си изплащаме. Слѣдователно, лишаватъ се отъ правото да не се събиратъ по онзи законъ данъцитѣ. Това е свършено ясно. Законътъ си остава въ сила и никой не може да се ползува отъ настоящия законъ. Ако въ една околия, напр., разрѣшимъ да се изплащатъ доброволно храни, да нѣма право другъ данъкоплатецъ да каже: чакайте и азъ доброволно ще ги изплата; къмъ него да имаме право да приложимъ другия законъ. Това е свършено ясно.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Г-нѣ Войковъ има думата.

С. Войковъ: Отказвамъ се.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Понеже никой не иска думата, поставямъ на гласуване члена, както се докладва отъ г. докладчика, и моля ония, които го приематъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Чл. 6. Кметовитѣ, респективно кметскитѣ помощници, въ ония села, дѣто се приложи настоящия законъ, сѫ длъжни веднага да се разпоредятъ за прѣнасянето на хранитѣ на означенитѣ отъ финансовитѣ власти пунктове за складиране.“

Тѣ държатъ поимененъ списъкъ на прѣносачитѣ, които ще получатъ за разстояния до 30 км. по 2 ст. и за такива на повече отъ 30 км. по 3 ст. на всѣки километъръ за всѣки 100 кгр.“

Комисията не е направила никакво измѣнение въ този членъ.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Моля ония, които приематъ чл. 6, както се прочете отъ г. докладчика, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Чл. 7. Настоящиятъ законъ има сила до 31 май 1903 г.“

Комисията не е направила никакво измѣнение и въ този членъ.

Прѣдседателствующъ А. Краевъ: Турямъ на гласуване чл. 7, както се докладва отъ г. докладчика, и моля ония, които го приематъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Кога да стане третото четене? (Гласове: Утрѣ прѣди обѣдъ!) Значи, третото му четене ще стане утрѣ.

Слѣдва второто четене на законопроекта за допълнение на чл. 7 отъ закона за адвокатитѣ отъ 1888 г.

Има думата г. докладчикътъ по Министерството на Правосъдието. Кой е докладчикътъ по Министерството на Правосъдието?

Министър-Прѣседателъ П. Каравеловъ: Г-нъ Филиповъ ще го прочете.

А. Филиповъ: Правили сж се нѣкакви измѣнения въ комисията; това го зная положително.

Ц. Мисловъ: Не е измѣняванъ отъ комисията.

Х. Филиповъ: Тукъ нѣкои членове отъ комисията по Министерството на Правосъдието заявяватъ, че никакви измѣнения нѣма, и затова да се прочете.

Министър-Прѣседателъ П. Каравеловъ: Азъ ще моля Събранието да знае, че комисия не съществува по конституцията, а има Народно Събрание, и ще моля да се чете. (Гласове: Тъй!)

Прѣседателствующъ А. Краевъ: Понеже нѣкои членове отъ комисията заявяватъ, че този законопроектъ е приетъ отъ нея, давамъ думата на г. Филипова да го докладва.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Законъ“

за допълнение на чл. 7 отъ закона за адвокатитѣ отъ 1888 г.“

Нѣкои отъ г. г. комисаритѣ на комисията по Министерството на Правосъдието заявяватъ, че не сж правени никакви измѣнения въ заглавието.

Прѣседателствующъ А. Краевъ: Поставямъ на гласуване заглавието и моля ония, които го приематъ, както се прочете отъ г. докладчика, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Събранието приема.

Докладчикъ А. Филиповъ: (Чете.)

„Членъ единственъ. Алинея *д* на чл. 7 отъ закона за адвокатитѣ отъ 1888 г. се допълнява така: „Тоже не могатъ да бждатъ адвокати и адвокатски помощници и ония, които до края на годината, на която сж обложени, не сж изплатили дължимитѣ къмъ Държавата лични данъци. Слѣдъ изплащането, обаче, на тия данъци, запрѣщението пада по право.“

Забѣлѣжка. Въ края на всѣка година, надлежниятъ финансовъ началникъ съобщава на прѣседателя на окръжния съдъ, за надлежно отъ негова страна разпореджване, списъкъ на адвокатитѣ и тѣхнитѣ помощници неизплативши данъцитѣ, за които е рѣчь въ горния членъ на закона, а така сжщо съобщава и за ония, които сж си изплатили сжщитѣ данъци.“

(Чукане отъ много мѣста за думата.)

Азъ вѣрвамъ, че въ Събранието нѣма кой да се намѣри, който да се възпротиви на това. (Д. Цанковъ: Съ акламации ще се приеме!) Азъ, като адвокатъ, гласувамъ още сега за неговото приемане.

Ц. Мисловъ: Г-да народни прѣдставители! Нѣма да говоря нищо противъ този законопроектъ, защото го приемамъ напълно; само искамъ да направя една поправка и ще моля г. Министра на Финанситѣ и г. Ми-

нистра на Правосъдието да се съгласятъ съ това. Тая поправка е въ забѣлѣжката. Тамъ се казва: „Въ края на всѣка година, надлежниятъ финансовъ началникъ съобщава на прѣседателя на окръжния съдъ, за надлежно отъ негова страна разпореджване, списъкъ на адвокатитѣ и тѣхнитѣ помощници неизплативши данъцитѣ, за които е рѣчь въ горния членъ на закона, а така сжщо съобщава и за ония, които сж си изплатили сжщитѣ данъци.“ Но това е една толкова сложна процедура, съ която може да се злоупотрѣблява отъ недобритѣ хора, именно отъ недобритѣ финансови началници или съдии. Защото може би на единъ финансовъ началникъ азъ да не съмъ угоденъ и той да не съобщава на окръжния съдъ и да ме липи отъ двѣ-три заседания. (Г. Недѣлковъ: Квитанцията си ще покажете!) И само за това искамъ да се поправи тая забѣлѣжка така: „Изплащането ще се установява прѣдъ сждилищата чрѣзъ прѣдявление отъ адвоката или помощника бирническо удостовѣрение.“ Като отиде въ сждилището да каже: ето ви удостовѣрението. Защото иначе може да му кажатъ: платилъ ли си данъцитѣ? Ето, г-да, каква е поправката. Защото ако финансовиятъ началникъ е партизанинъ и иска да попрѣчи, може да направи това. (Гласове: Това се разбира!) Не се разбира! Азъ правя това прѣдложение.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Азъ бихъ молилъ г. Мислова да не прави това прѣдложение, защото е излишно. Забѣлѣжката, която казва по кой начинъ се удостовѣршава изплащането, не изключва онзи начинъ, който посочи г. Мисловъ; той е даже афорционенъ начинъ за доказване че е изплатилъ данъцитѣ. Ние туряме забѣлѣжката не за да изключимъ този начинъ на доказване, че данъкътъ е изплатенъ, а да не туряме въ разпирания адвокатитѣ съ бирницитѣ, за да нѣматъ нужда тѣ да искатъ удостовѣрения и свидѣтелства отъ бирницитѣ, а самитѣ финансови власти да сж длъжни да съобщаватъ, че сж платили това даждие. Тѣй щото, като вземаме прѣдъ видъ тая декларация, че и съ квитанции може да се оправдаватъ нѣкои, защо да я туряме въ закона? Ние туряме задължения, които не сж имали досега бирницитѣ или приставитѣ — да съобщаватъ, че сж изплатени данъцитѣ.

Е. Начевъ: Азъ ще помоля г. Министра да обърне внимание върху слѣдующата бѣлѣжка, която ще направя азъ по чл. 1. Въ законопроекта е казано: „Тоже не могатъ да бждатъ адвокати или адвокатски помощници...“ Тѣй е много повелително. Никой не може да отнеме правата на адвокатитѣ и адвокатскитѣ помощници, които сж придобили съобразно съ закона, но може да се каже, че не могатъ да упражняватъ адвокатската професия ония, които не сж платили; защото, както е поставено тукъ, много далечъ отиваме. Тѣ сж адвокати, но не могатъ да упражняватъ професията си. Та ако може, въместо „не могатъ да бждатъ адвокати“, да се каже „не могатъ да упражняватъ професията си и ония, които не сж си платили данъцитѣ“.

А. Франга: Г-да народни прѣдставители! У насъ има една узаконена система за събиране на даждията.

Тази узаконена система за събиране на даждията е за всички граждани една и съща и не можем да правим изключителни закони, още повече, че не е възможно да се приложи чл. 7 от закона за адвокатитѣ, че не могат да бъдат адвокати и ония, които не са изплатили данъка за една година. Защото азъ казвамъ, че може да се намѣрятъ хиляди хора, които да плащатъ 2—3 пъти повече даждия и да не могатъ да бъдатъ адвокати, защото адвокатитѣ трѣбва да иматъ особени реквизити отъ закона, за да бъдатъ адвокати. Въ чл. 7 е казано, че не могатъ да бъдатъ адвокати чуждитѣ подданици. Единъ чуждъ подданикъ може да каже: азъ ви плащамъ даждия. Можете ли да му дадете право да адвокатствува? (Гласове: А а а!) Послѣ, не могатъ да бъдатъ адвокати лицата, които не са навършили 21 година, лишениитѣ отъ граждански и политически правдини и т. н. Дѣто ще рече, този начинъ на събиране на даждията трѣбва да се тури въ закона за бирницитѣ или другадѣ, а не въ закона за адвокатитѣ. Второто е слѣдующето. Утрѣ сѣкщото трѣбва да се направи за архитектитѣ, за инженеритѣ, за докторитѣ по медицината и за разнитѣ други професии и, може би, да достигнемъ дотамъ, да кажемъ, че ти не си докторъ по медицината, защото не си платилъ твоя патентъ. Значи, има една разлика между събирането на даждията и между другитѣ условия, за да упражнява човѣкъ една професия. Азъ мисля, че туй измѣнение е малко прибързано и може да му се намѣри мѣстото въ закона за бирницитѣ, още повече, че онѣзи, които събиратъ даждията, иматъ начини, по които да накаратъ когото и да е отъ българскитѣ граждани да си плаща редовно даждията. Въ нашия законъ се прѣдвизжда и запоръ за немарливия платецъ. Когато има една система у насъ за събиране на даждията, азъ мисля, че всичко друго е изключително и такива прибързани закони не могатъ да се приематъ. Защото не можемъ да кажемъ: не можешъ да бъдешъ адвокатъ, защото не си платилъ даждията. Той е адвокатъ. (Д. Ризовъ: Ама това е врѣменно!) Не е тъй! За събирането на патентитѣ отъ всичкитѣ професии има особени правила, а не може да се каже: ти не можешъ да бъдешъ такъвъ. Та на туй основание азъ мисля, че трѣбва да се намѣри другъ начинъ. На най-послѣ въ България имате 300—400 души адвокати... (Г. Недѣлковъ: 700 души!) 800 ще ги тури азъ. Може ли да кажете, че 10 или 20% не са платили даждията? 20% ще ги тури азъ — тѣ са 160 души; да туримъ най-много по 100 л. — тѣ правятъ 16.000 л. (Д. Ризовъ: Помяновъ дължи 5.000 л., а Табурновъ не е платилъ отъ 5 години. Какво говорите?) Не съмъ противъ изнамиране начинъ да се задължатъ всички, било адвокати, било каквито да са други, които упражняватъ една професия, да си плащатъ даждията, но по този начинъ намирамъ, че не е логично и законно да имъ отнемеме професията, за да си плащатъ даждията. Ами този човѣкъ, за да си плати даждията, трѣбва да работи, а пъкъ не може да прави нищо друго, освѣнъ адвокатство. Щомъ като го запремъ да не работи, не може да го плати.

Азъ съмъ противъ тоя законъ. (Д. Цанковъ: Г-нъ Начевъ го изтълкува много хубаво. — Гласове: Да се гласува!)

Х. Филиповъ: Азъ искамъ да кажа нѣколко думи. Азъ ще гласувамъ за законопроекта, но съ слѣдующето измѣнение, което ще прѣдложа, безъ което азъ ще гласувамъ противъ.

Прва бѣше бѣлѣжката на одного отъ прѣдговорившитѣ, че не е мѣстото на тая добавка въ чл. 7 отъ закона за адвокатитѣ. Чл. 7 третира материя отъ свършено друго естество; третира принципиално условията за да стане едно лице адвокатъ и когато азъ се явя прѣдъ окръжния съдъ и искамъ да ми се признае правото за адвокатъ, за никакъвъ въпросъ по данѣцитѣ дума не може да става. Приетъ веднажъ за адвокатъ, тогава чакъ вие може да искате отъ мене плащане на данѣка. Значи, не му е мѣстото къмъ чл. 7, а на друго мѣсто, толкова повече, че за данѣци не може да лишите нѣкого отъ правото да бѣде адвокатъ; можете да го спрѣте врѣменно да упражнява професията си, а не да кажете, че не може да бѣде адвокатъ. (Г. Недѣлковъ: Врѣменно го спираме!) Приетъ ли съмъ по условията на чл. 7 отъ закона, азъ имамъ право да бѣда адвокатъ. Прочее, като е така, азъ прѣдлагамъ, щото прѣдъ всичко редакцията на този членъ единственъ да се измѣни така: Думата „тоже“ да се изхвърли и да се каже: „не могатъ да упражняватъ врѣменно професията си онѣзи адвокати и адвокатски помощници, които до края на годината, за която са обложени, не са изплатили дължимия къмъ Държавата данѣкъ върху занятieto“, а не и другитѣ данѣци, защото азъ като адвокатъ мога да имамъ и други имоти и вие нѣмате право да не лишите отъ това право. (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: За всички!) Ами кои са другитѣ лични данѣци? (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Платната повинност! — Министъръ Д-ръ А. Радевъ: И военния данѣкъ!) Платната повинност и военниятъ данѣкъ нѣма смисълъ. Какво съотношение иматъ съ адвокатската професия? Трѣбва да забѣлѣжа, че тукъ ние създаваме косвено за Държавата правото да упражнява едно привилегировано взискание спрѣмо адвокатитѣ. Ако искаме да се ползуваме отъ положението на това лице, което е адвокатъ... (Глъчка. — Прѣдсѣдателствуващъ А. Краевъ: Моля ви, г-да, тишина!) Ако искаме, казвамъ, да се ползуваме съ правото да упражняваме известни репресивни мѣрки спрѣмо адвокатитѣ, не трѣбва да прѣминаваме границата и да отиваме противъ онова, което е въ свръзка съ адвокатитѣ. Може, слѣдователно, по моето мнѣние, и ще настоя, да се измѣни, защото безъ туй измѣнение нѣма да гласувамъ — въ смисълъ, че се отнася само до данѣка върху занятията, който трѣбва да се плати, толкова повече, че платната повинност не е толкова голѣмъ данѣкъ — 6 или 8 л.

Та така формулирамъ азъ редакцията: „Не могатъ да упражняватъ врѣменно професията си ония адвокати и адвокатски помощници, които до края на годината, за която са обложени, не са изплатили дължимия къмъ Държавата данѣкъ за занятieto“, и да се прибави туй нѣщо като особенъ членъ слѣдъ чл. 12. Тамъ намирамъ на това нѣщо най-подходящото мѣсто, а не като алинея къмъ чл. 7.

С. Димитровъ: Г-да прѣдставители! Най-сетѣ дойде редъ да говоримъ и за адвокатитѣ. Стига вече за

земледѣлцитѣ, а сега за адвокатитѣ. Азъ не съмъ съгласенъ съ тази редакция на тая прибавка къмъ чл. 7: на адвоката пакъ се дава една широка свобода цѣла година да не плаща данъка си и на края на годината да се сире упражнението на професията му, ако не е платилъ данъка. До края на годината, не ще съмнѣние, че ще се събере данъкътъ, но защо да се чака края на годината? (Министъръ Д-ръ А. Радевъ: По закона за бирниците не се чака.) Адвокатътъ плаща патентъ, както плаща и бакалинътъ и търговецътъ. Ако единъ бакалинъ не плати на 31 декемврий патента си, не може за слѣдующата година да отвори дюкянъ. Така сжко и търговецътъ. Защо тогава адвоката да чакаме да плати чакъ на края на годината, за която е обложенъ? (Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Не сте разбрали.) Той, сравнително съ бакалина и земледѣлца, е обложенъ по-малко. (Нѣкои ржкоплѣскавъ.)

Ето защо азъ предлагамъ слѣдующата редакция: (Чете) „Не могатъ да упражняватъ професията си адвокати и адвокатски помощници, които не сж си платили патента за първото полугодие до 15 януарий, а за второто — до 15 юлий“, за да платятъ и тѣ въ началото, на тогава да работятъ, а не да работятъ и тогава да платятъ.

Прѣсѣдателствующъ А. Краевъ: Моля, г-нь Димитровъ, пратѣте прѣдложението си написано.

Ц. Таслаковъ: Г-да народни прѣдставители! Наистина, на пръвъ погледъ много чуденъ може да се види този законъ, но още по-чудни сж мотивитѣ, които сж го прѣдизвикали. Защо, напръ, за другитѣ занаятчии не се внася такъвъ законъ? Защото у другитѣ занаятчии ще намѣрите стока изработена и бирникътъ всѣкога ще може да продаде нѣщо и да събере данъка, а у адвоката често пхти не се намира нищо, освѣнъ една наустница подъ мишца. Адвокатското съсловие е едно отъ най-добри възнаграденитѣ; заради това, като възприемемъ тѣзи мотиви, моля ви да гласувате всички за законопроекта, а въ душата си всѣки да изкаже една скръбъ, задѣто най-ученото съсловие въ страната, което се грижи най-много за законитѣ, не се е погрижило да си изплати данъцитѣ. (Ржкоплѣскане).

Докладчикъ А. Филиповъ: Повдигна се отъ г. С. Димитровъ прѣспирия върху този единственъ членъ, който е внесенъ. Азъ съмъ длъженъ да обясня, че съ този законъ ние ни най-малко не се бъркаме въ закона за бирниците. Щомъ изтече тримѣсечнето, ако адвокатътъ не си изплати данъка, бирникътъ може да отиде да секвестира, но ако не намѣри нищо и до края на годината адвокатътъ не се потруди да си плати, прѣстава да бжде адвокатъ. (Д. Цанковъ: Не да бжде адвокатъ, но да упражнява професията си!) Тия обяснения азъ моля да се иматъ прѣдъ видъ. Но ако не плати на първото и второто тримѣсечие, бирникътъ пакъ може да му прави визита въ къщи. Тѣй щото, ни най-малко този законъ не ослабва закона за бирниците отъ относително принудителното събиране на данъцитѣ.

Редакцията на члена може и да се измѣни.

Г. Кирювъ: Г-да народни прѣдставители! Понеже е дума за „най-ученото съсловие“, което се указа и най-небръжко, най-неизправно въ плащане данъцитѣ си, азъ искахъ да изтъкна сжщата оная мисль, която г. Х. Филиповъ тѣй сполучливо отобѣлѣза, именно, че ние туряме една чужда материя, една финансова разпоредба въ единъ законъ, който има за цѣль да опрѣдѣля професиятѣ. Слѣдователно, тази мѣрка трѣбва да бжде отнесена къмъ закона за занаятчията. Това първо. Второ, сжко така се съгласявамъ да се промѣни редакцията тѣй, щото съ неплащането на данъка да се разбира и спиране упражнението на занаятнето. Азъ, обаче, искамъ да направя трето прибавление, щото на това разпореджане да се даде малко и обратна сила, за да видимъ какъ „най-ученото съсловие“ ще си плати данъка. (Ржкоплѣскане. — А. Франгя: И азъ съмъ съгласенъ да има обратна сила за недоборитѣ.)

С. Бабаджановъ: Г-да народни прѣдставители! Е, туй е малко прѣкалено! Всички се нахвърляха върху адвокатитѣ, като че всички сж виновни, и ни единъ не стана да поплаче за тѣхъ. За всички плачете, поплачете и за насъ, бе брате! Срамота е! Това искахъ да кажа.

Докладчикъ А. Филиповъ: Прѣдложението, което прави г. Х. Филиповъ има слѣдующето съдържание: (Чете.)

„Законопроектъ

за допълнение на чл. 7 отъ закона за адвокатитѣ отъ 1888 г.

Слѣдъ чл. 13 добѣва се новъ чл. 13 а: Не могатъ да упражняватъ професията си ония адвокати и адвокатски помощници, които до края на годината, за която сж обложени, не сж изплатили дължимия къмъ Държавата данъкъ за занаятнето. Слѣдъ изплащането, обаче, на тоя данъкъ запръщението пада по право“.

По-нататъкъ слѣдва какъто е въ проекта. (Чете.)

„Забѣлѣжка. Въ края на всѣка година, надлежниятъ финансовъ началникъ съобщава на прѣсѣдателя на окръжния сждъ, за надлежно отъ негова страна разпореджане, списъкъ на адвокатитѣ и тѣхнитѣ помощници неизплативши данъцитѣ, за които е рѣчь въ горния членъ на закона, а така сжко съобщава и за ония, които сж си изплатили сжщитѣ данъци.“

Министъръ-Прѣсѣдатель П. Каравеловъ: Да не мислите, че това е за недоборитѣ и да не мислите, че ще се пише, когато се свърши годината. Щомъ се санкционира законътъ, за старитѣ години ще искамъ всичко до сантимъ. (Гласове: Обратна сила!) Не ми трѣбва обратна сила: азъ зная какъ ще се постѣпи.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Не може друго-яче и да се разбира. Обратна сила нѣматъ законитѣ, когато има придобити права по старъ законъ. Кажете ми, има ли придобито право човѣкъ да не си плаща данъка? Законътъ се прави за репресивенъ начинъ за събиране даяждията. Ако прѣвъ 1899 г. единъ адвокатъ не си е платилъ даяждето, той попада подъ ударитѣ на закона, че до края на 1899 г. не си е платилъ. Какво ми

говорите за обратна сила? Естеството на закона е такова: фискален закон е . . . (К. Петковъ: По кой законъ е спечелил правото да не плаща?) Именно това казвамъ. (Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ ви казахъ какъ ще го практикувамъ!) Този законъ ще се приложи за всички закѣснѣли дѣждия до края на годината и за миналитѣ, за които сж обложени. Тѣй трѣбва да се приложи и тѣй трѣбва да приеме Народното Сѣбрание, че ще се прилага.

Г. Маджаровъ: Азъ щѣхъ да искамъ да се приспособи тая мѣрка и за прошеносипцитѣ.

Докладчикъ А. Филиповъ: То е въ закона за прошеносипцитѣ.

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ мисля за въ бѣдѣще да приложимъ тази мѣрка и спрѣмо другитѣ сѣловия, спрѣмо другитѣ професии, напр. медицинитѣ, но трѣбва да се намери другъ способъ. Не може да се приеме въ такава форма. Трѣбва да се намери другъ способъ. За тѣхъ ще се изработи новъ законъ и, вѣроятно, тази сесия ще го имаме. Но сега не може да го приложимъ. Сега го прилагаме само къмъ адвокатитѣ.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Никой не е записанъ. Ще пристѣпимъ къмъ гласуване. Позволѣте ми да обясня кое ще се гласува, за да се не поврѣдимъ.

Прѣди да туря на гласуване законопроектъ, както се докладва отъ г. докладчика, ще прочета и ще поставя на гласуване направенитѣ поправки отъ г. г. народнитѣ прѣдставители. Има такива 5. Едната е отъ г. Мисловъ. (П. Мисловъ: Азъ се отказвамъ, щомъ като се обясни каква е работата.) Втората е на г. Начева. (В. Начевъ: И азъ се отказвамъ.) Третата е на г. Х. Филиповъ, четвъртата на г. С. Димитровъ и петата на г. Кирковъ.

Понеже първата и втората се оттеглиха, нѣма да ги чета и туря на гласуване. Третата има слѣдующето сѣдържане. Тя е отъ г. Х. Филиповъ, одобрява и отъ г. докладчика, но не зная дали се одобрява отъ г. Министра на Финанситѣ и отъ г. Министра на Правосѣднето.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Дѣлженъ съмъ да кажа, че редакцията на г. Филипова е направена подъ прѣдлогъ, че неумѣстно е поставена отъ насъ алинеята въ чл. 7 и че изражението „не могатъ да упражняватъ професията“ не било толкова добро. Азъ не искамъ да повлияя на гласуването. (Д. Марковъ: Негативно качество на адвокатското може ли да бѣде неплатенето на патента?) Позволѣте ми да обясня за своето лично достойнство. Азъ считамъ, че неправилно е турена алинеята като чл. 13 а, а приемамъ, че правилно е турена като буква д на чл. 7. Прѣдъ комисията азъ имахъ честта да изложа всичкитѣ мотиви, както и за думитѣ „не могатъ да бѣдатъ“ и „не могатъ да упражняватъ професията“. Понеже не искамъ да прѣдизвиквамъ прѣния, нѣма да се впускамъ въ обяснения, но само желая да се забѣлѣжи въ протоколитѣ на Народното Сѣбрание, че съмъ на мнѣние, че много правилно е поставена алинея д на чл. 7 и редакцията, която ние сме прѣдложили, безъ да искамъ да влияя на вашия вотъ. Ако искате

приемете прѣдложената ми редакция, но азъ искамъ да кажа това само да си запиша авторското честолобие.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Г-нъ Министъръ на Финанситѣ има ли да каже нѣщо?

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Имамъ нищо.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Прѣдложеното на г. Х. Филиповъ има слѣдующето сѣдържане. (Чете.) „Членъ единственъ: Къмъ чл. 13 се прибавя чл. 13 а:

Не могатъ да упражняватъ врѣменно професията си ония адвокати и адвокатски помощници, които до края на годината, за която сж обложени не сж изплатили дължимия къмъ Дѣжавата данѣкъ за занятие. Слѣдъ изплащането, обаче, на тоя данѣкъ, запрѣдението пада по право.

„Забѣлѣжка. Въ края на всѣка година, надлежниятъ финансовъ началникъ съобщава на прѣдсѣдателя на окръжния сѣдъ, за надлежно отъ негова страна разпорѣждане, списѣкъ на адвокатитѣ и тѣхнитѣ помощници неизплатили данѣкъ за занятие, а така сѣщо съобщава веднага и за ония, които сж го изплатили.“

Въ забѣлѣжката е притурена само думата „веднага“.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Тая дума добръ е притурена, но азъ бихъ молилъ г. Филиповъ да оттегли думата „врѣменно“. Щомъ се казва въ закона: който не плати до края на годината, липава се и не може да упражнява професията, а пъкъ щомъ плати, по право се възстановя, нѣма си мѣстото думата „врѣменно“.

Докладчикъ А. Филиповъ: Съгласявамъ се да се заличи думата „врѣменно“.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Г-нъ докладчикътъ е съгласенъ.

Четвъртата поправка е на г. Страти Димитровъ, съ сѣдържане: (Чете.)

„Не могатъ да упражняватъ адвокатската професия ония адвокати и помощници, които не сж си платили патента за първото полугодие до 15 януарий, а за второто — до 15 юлий всѣка година.“

Има ли нѣщо да кажатъ г. г. министритѣ?

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Ние не можемъ да приемемъ това, защото принудителнитѣ срѣдства за събиране на 15 януарий и 30 юлий има ги въ закона за бирницитѣ. Ние когато вземаме крайни мѣрки, за да ги лишимъ отъ заплати, даваме краенъ срокъ, а принудителната мѣрка по закона за бирницитѣ не примахваме.

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Само за недоборитѣ не се отнася — пакъ заявявамъ. За тѣхъ се прилага законътъ веднага.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Петата и послѣдна добавка е на г. Кирковъ. (Чете.) „Забѣлѣжка П. Разпорѣданията, прѣдвидени въ горния членъ, иматъ обратна сила.“ (Гласове: То се разбира!)

Х. Филиповъ: Да се приложи „и спрѣмо недоборитѣ.“

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: „Разпореджанията на горния членъ иматъ обратна сила.“ (Гласове: „И за недоборитѣ“ да се прибави.) Съгласни ли сте, г-нѣ Кирковъ?

Г. Кирковъ: Съгласенъ съмъ.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Има прѣдложение за недоборитѣ.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: Азъ никога не мога да допусна, че и на недоборитѣ ще се прилага сжщиятъ членъ, както за данъцитѣ. Когато се казва, че на 1 януарий ще се съобщава на сжда за ония, които не сж платили, то не се касае до недоборитѣ за миналитѣ години, а за текущата година. Това трѣбва да го знаете. Защото, щомъ санкционирате закона за миналитѣ години, азъ веднага ще приложя закона и за миналитѣ години. Инакъ смисълъ нѣма. Че се касае за данъцитѣ за прѣдшните години, какъ ще имъ откажемъ жалването. За тази година, за текущата година, ще чакаме края на годината.

Докладчикъ А. Филиповъ: Комисията така го разбира. За миналитѣ години само по себе си се разбира.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Вие настоявате ли на своята забѣлжка, г-нѣ Кирковъ?

Г. Кирковъ: Ако е тъй тълкуването, азъ съмъ съгласенъ.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: И тъй, г-да, остава само една прибавка, която ви прочетохъ и нѣма пужда да я чета пакъ. Желаете ли да я прочета втори пътъ? (Гласове: Не желаемъ!)

Х. Филиповъ: Азъ правя прѣдложение, че разпореджанията на този законъ ще иматъ приложение и за недоборитѣ. Като забѣлжка втора да бжде.

Г. Кирковъ: Азъ съмъ съгласенъ, щото къмъ прѣдложението на г. Филипова да влиза и тази забѣлжка.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Г-да, нека свършимъ съ първата забѣлжка на чл. 1. Това е въпросъ за забѣлжка втора, съ която послѣ ще се занимаемъ.

Когато приематъ прѣдложената поправка отъ г. Филипова, удобна отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ржка. (Болшинство.) Събранието приема.

Значи, тази поправка се приема и първоначалниятъ текстъ се счита отхвърленъ.

Втора забѣлжка.

Х. Филиповъ: (Чете.) „Разпореджанията на настоящия членъ иматъ приложение и за недоборитѣ.“

Въ този членъ се говори само за единъ данъкъ, за данъка върху занятието, за други данъци не се говори.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: То се разбира, че за тоя данъкъ. И комисията одобрява тая забѣлжка втора.

Чухте текста. Който го приематъ, моля да вдигнатъ ржка. (Болшинство.) Събранието приема.

Кога да стане третото четене? (Гласове: Утрѣ.) Утрѣ ще имаме третото четене и на този законъ.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: Азъ бихъ молилъ Народното Събрание да се съберемъ утрѣ утринята, за да можемъ да имаме трето четене. Слѣдъ него веднага се закрива сесията. (Гласове: Прѣди обѣдъ?) Прѣди обѣдъ. Азъ бихъ желалъ въ 8½ ч. да бждемъ тукъ. (Гласове: Въ 9! — Други: Въ 8!) Хубаво, въ 8 ч., за да могатъ да си върватъ г. г. депутатитѣ.

И. Вобековъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ едно устно питане ще направя къмъ г. Министра на Народното Просвѣщение или, по-вѣрно, къмъ сега управляющия Министерството на Народното Просвѣщение.

Както ви е извѣстно, въ закона за подобруване положението на бѣднитѣ опълченци и поборници, въ чл. 18 е казано, че дѣцата на опълченцитѣ се освобождаватъ отъ такава такса за отиването имъ въ училище, а въ закона, който приехме ние въ извънредната сесия въ допълнение на закона за народното просвѣщение, не се говори нищо, дали е въ сила този законъ или не, не отминая ли ни най-малко другото законоположение, което сжществува по събиране на такситѣ. И въ слѣдствие на това нѣкои директори на гимназии си позволяватъ и искатъ да събиратъ отъ опълченскитѣ дѣца такси. Тѣзи упорствуватъ и не даватъ таксата, като казватъ, че новитѣ разпореджания за такситѣ не отминаятъ закона.

Тѣй щото, азъ бихъ желалъ, за да не ставатъ тѣзи недоразумѣния между родителитѣ на дѣцата и управляющитѣ гимназитѣ и срднитѣ учебни заведения, да се даде едно обяснение отъ страна на г. Министра на Народното Просвѣщение.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: Азъ тогава нѣколко пжти заявихъ, че никаква аристокрация въ България не желая да се образува; за мене нѣма привилегии, който и да бжде. Това го заявихъ и казахъ, че законътъ строго ще се изпълнява: богатитѣ хора ще плащатъ всички, а бѣднитѣ нѣма да плащатъ, когато дѣцата имъ иматъ 3½ и 4. Това е мое мнѣние и желая да го приеме. Това съмъ го заявилъ и сега го заявявамъ, и на основание на това дѣйствително съмъ заповѣдалъ така.

Н. Антикаровъ: Г-да народни прѣдставители, понеже виждамъ, че сега г. г. депутатитѣ сж уморени и не ще да пожелаятъ да останатъ по-дълго врѣме тази вечеръ, за да се разгледа моето прѣдложение, то азъ моля Народното Събрание да рѣши, щото моето прѣдложение да се тури за идущето засѣдание на пръвъ дневенъ редъ — по отношение дѣйствителността на законодателния мандатъ на Анхилския народенъ прѣдставител г. Д-ръ П. Табуриновъ. За идущето засѣдание на тази сесия на пръвъ дневенъ редъ, и моля да се гласува.

Министъръ-Прѣдсѣдателъ П. Каравеловъ: Азъ по никакъвъ начинъ не бихъ се съгласилъ даже да се тури

на дневен редъ. (Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Вече е турено.) Ние не можемъ да изключимъ никого отъ своята сръда. Какво искаме? Законътъ издаденъ, то се отнася до идущитъ Сѣбрания, не до това; вие сте го приели вече тукъ. (Н. Антикаровъ: Азъ искамъ тълкувание!) Азъ се надѣвамъ, че тълкуванието ще бѣде това, и вѣрвамъ, че г. г. народнитъ прѣдставители, ако би се гласувало това прѣдложение, нѣма да го приематъ.

Н. Антикаровъ: Азъ моля да се гласува моето прѣдложение, за да се тури на пръвъ дневенъ редъ за идущето засѣдание утрѣ.

Г. Кирковъ: Азъ искамъ да направя едно питане къмъ г. Министъръ-Прѣдсѣдателя, като прѣдставителъ собствено на цѣлото Правителство, защото г. Министърътъ на Войната липсува тукъ.

Питането ми е слѣдующето: какви мѣрки сж взети или се мисли да се взематъ отъ страна на Правителството по поводъ на тия случки, които сж станали между офицери и граждани въ Елена, тѣй сжщо и въ София, дѣто станаха убиства, на други мѣста побои и т. н.?

Азъ мисля, чо този въпросъ е много важенъ и бихъ желалъ да чия мнѣнието на г. Министъръ-Прѣдсѣдателя, какви мѣрки сж взети или мисли да се взематъ.

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ отъ своя страна бихъ желалъ едно нѣщо, — да се прилагатъ законитъ еднакво, съ всячката строгостъ къмъ всички, било граждани или военни, за да може да се защитатъ животътъ, имотътъ и честта на хората. (Г. Кирковъ: Азъ искамъ да зная какви мѣрки сж взети?) Не зная.

Г. Кирковъ: Сега, искамъ да направя едно второ питане къмъ Васъ, като Министъръ на Народното Просвѣщение.

Както Ви е извѣстно, отъ Вашия прѣдшественникъ, въ кабинета на Р. Петрова, бѣше внесенъ единъ проектъ за училищнитъ сѣвѣти, който стана прѣдметъ на дебати, разисквания; той се приложи и още продължава да вълнува учителитъ. Азъ искамъ да зная Вашето мнѣние, смѣтате ли да го държите?

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ да Ви кажа честна дума, не съмъ го челъ, та нито смѣтамъ, нито не смѣтамъ.

Г. Кирковъ: Вие не сте го чели, но Вашитъ началници го прилагатъ.

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ не съмъ го челъ. За да го унищожа, трѣбва да го прочета.

Г. Кирковъ: Моля Ви се, ако е възможно, поне да го прочетете.

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Въгъ, това обѣщавамъ.

Е. Начевъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ ще направя едно питане къмъ г. Министра на Правосѣдието. (Д. Ризовъ: За Брѣзникъ!) Да, за Брѣзникъ.

Извѣстно ви е, че при гласуването на бюджета г. Министърътъ е заявилъ, че отъ голѣмитъ гюрулти на Начева открива сѣдилището въ Брѣзникъ. Една депутация отъ Брѣзникъ горѣ стои, която е ходила при всички министри, но сѣдилището и до днесъ не е открито. Ще моля г. Министра да ме отърве отъ беля, като каже: дали ще открие това сѣдилище, или не ще го открие.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Азъ не казахъ, че отъ гюрултиитъ на г. Начева ще го открия, но казахъ, че ако се открие това сѣдилище нѣкогащъ, то ще бѣде открито отъ голѣмитъ гюрулти на г. Начева. Но понеже г. Начевъ нѣма да продължава да иска да бѣде причина съ гюрултиитъ си да бѣде то открито, азъ го моля да не ме пита. Азъ продължавамъ да изучавамъ въпроса и, ако нѣма прѣпятствие да се открие това сѣдилище, ще го открива.

Е. Начевъ: Г-да народни прѣдставители! (Гласове: Не може да се разисква!) Само двѣ думи ще кажа.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Нѣмате думата, г-нъ Начевъ! Г-нъ Цановъ има думата.

Е. Начевъ: Когато единъ прѣдставителъ запитва, министърътъ...

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Нѣмате думата!

Е. Начевъ: Не настоявамъ за сѣдилището, по искамъ да зная какъ стои въпросътъ.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Нѣмате думата! Г-нъ Цановъ има думата.

Н. Цановъ: Азъ искамъ да направя едно питане къмъ г. Министъръ-Прѣдсѣдателя, като Министъръ на Народното Просвѣщение.

Въ едно прѣдшно засѣдание, прѣди отлагането на сесията, се взема тукъ рѣшение, щото всички ония учители, които сж били уволнени по несправедливъ начинъ по закона за десетъка, да се възстановятъ на мѣстата си. (Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Мисля, че сж възстановени!) Не сж възстановени. И азъ самъ ходихъ въ Министерството на Народното Прѣсвѣщение и правихъ справка. Началникътъ на отдѣлението съ заобиколки отговори: ще видимъ, има мѣста и т. н., а между прочемъ, маса хора тѣхни приятели се намѣстватъ за учители, даже по прѣпорѣката на Сава Иванчовъ и Тодора Иванчовъ. (А. Филиповъ: Това е вѣрно!) Тѣй щото, ще моля г. Министра да отговори: вземени ли сж мѣрки и надзирава ли тия чиновници, които не искатъ да изпѣлнатъ рѣшението на Сѣбранието.

Министъръ-Прѣдсѣдатель П. Каравеловъ: Азъ ще Ви кажа едно нѣщо и ще моля г. г. народнитъ прѣдставители да не ходятъ въ Министерството. Всѣки прѣдставителъ дохожда и рекомандува и, щемъ не сж съгласни съ него, непрѣмѣнно ще протестира, че чиновникитъ сж лоши, и дохождатъ дървоисти да говорятъ. (Н. Цановъ: Азъ не съмъ отъ тѣхъ — Вие хубаво знаете.) Азъ народнитъ

прѣдставители много обичамъ тукъ да говорятъ (Н. Цановъ: Тукъ именно говоря. Азъ не съмъ ходилъ въ никое министерство.) Добри, но азъ не знамъ защо казвате всички да се възстановятъ. Може би, нѣкои да не заслужаватъ да се възстановятъ. Може би, по други причини нѣкои да сж изпждени, а да отиватъ да казватъ сега: за десетъка азъ съмъ изпжденъ. Кой изпжденъ чиновникъ казва защо е изпжденъ; всички казватъ: „азъ по партизанство съмъ изпжденъ.“ (Н. Цановъ: Ако е само по Ваше мнѣние, нищо!) Азъ ви дадохъ честна дума, че ще се постарая да ги възстановя, колкото е възможно. А пъкъ много е сложенъ училищниятъ въпросъ. Първо и първо съ закона е свързанъ, че не можете степенуванитѣ да ги махнете, освѣнъ онѣзи, които иматъ голѣми пенсии.

Д. Цанковъ: Азъ имамъ едно питане къмъ г. Министра на Вжтрѣшнитѣ Работи. Прѣди нѣколко мѣсеца, 2 или 3, четохъ въ „Новъ Вѣкъ“ едно писмо отъ директора на Санитарната Дирекция, съ което той заповѣдва на общинското управление въ София да назначи двама доктори и казва въ туй писмо, че е по заповѣдь на Министра. Сега, ако е било по заповѣдь на Министра, има ли право Министерътъ да заповѣдва да назначатъ за доктори едичого си и едичого си? Менѣ ми се струва, че въ закона за общинитѣ такъвъзъ нѣщо нѣма. Само казва, че докторитѣ, архитектитѣ и инженеритѣ и не знамъ какви си, когато ги прѣдстави общинското управление на Министра, той ги одобрява; но да заповѣда Министерътъ на общинския съвѣтъ да назначи едичого си за докторъ, а не друго, тамъ нѣма право. Следователно, ако е заповѣдалъ на директора да напише това, Министерътъ е направилъ нѣщо противозаконно, а ако не е заповѣдалъ на директора, тогазъ дали му е направилъ мърмрение; или му е наложилъ нѣкакво наказание? Какъ може така да пише, че е по заповѣдь на Министра!

Министъръ М. Сарафовъ: Азъ не зная съдържанието на туй писмо. Чухъ, че имало такова писмо, питашъ директора и той каза, че е прѣпоръчалъ едного човѣка или двама. Повече нѣмаме право да се мѣсимъ, но за града София има право да даваме или да не даваме прѣпоръжки на директора да слѣди строго за санитарния персоналъ.

Д. Цанковъ: Ама не само това, трѣбваше да попиташъ своя санитаренъ башибузукъ!

Министъръ М. Сарафовъ: Азъ моля г. Цанкова да не употребява такива изразения.

Д. Цанковъ: Азъ четохъ писмото въ самото общинско управление, а Вие не сте го чели!

Министъръ М. Сарафовъ: Заявявамъ, че не съмъ го челъ.

Д. Цанковъ: Като видишъ такова нѣщо въ вѣстника, трѣбва да попиташъ. Това е башибузукулукъ!

Министъръ М. Сарафоровъ: Не чета вѣстниците, уважаемий г-нъ Цанковъ.

Х. Филиповъ: Азъ имамъ да отправя къмъ г. Министра на Правосъдието не едно питане, а желание да вземе едни или други мѣрки за ускорение хода на дѣлата въ нашитѣ сждилища. Не зная какво става въ провинцията, но по вѣдомоститѣ виждамъ, че тамъ положението не е лошо, но тукъ има грамади дѣла и за примѣръ ще приведа столичния апелативенъ сждъ: дѣла търговски, граждански и уголовни, постъпили въ 1900 г., едва сега за пръвъ пътъ ще бждатъ насрочени. Съ изключение на 20 номера отъ 1900 г., никое друго дѣло не е насрочено. Има интереси на хората ангажирани въ тия процеси; а всѣко дѣло се протека най-малко 4—5 години съ другитѣ инстанции и, додѣ се свърши, всички имоти, пари или каквото иматъ странитѣ се съсипватъ и ищепѣтъ, макаръ и да спечели, остава съ една гола книга, безъ да може да реализира своитѣ интереси. Считаю за излишно да говоря какво е значението на бързото и добро правосъдие. Отправлямъ, прочее, само едно желание къмъ г. Министра на Правосъдието да вземе нужнитѣ сериозни мѣрки, било чрѣзъ увеличение персонала, било чрѣзъ това да накара сждитѣ да работятъ повече — това е негова работа, — и ще моля г. Министра въ идущата сесия, ако бждемъ живи и здрави да се съберемъ, да ни прѣдстави радикални мѣрки за отстранение на това зло, което съсипва гражданитѣ.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Г-да народни прѣдставители! Съ удоволствие ще отговоря на онова желание, което формулира тукъ г. Филиповъ. И азъ, за жалостъ, като адвокатъ и сега управляющъ на това Министерство, виждамъ, че много бавно върви нашето правосъдие. И не дѣйте мисли — ще го кажа открито, — че само малкитѣ персоналъ или многото работа въ сждилищата сж причината на това. Между другото, една отъ най-главнитѣ причини с и неревностното работене отъ самия персоналъ. Азъ ще считамъ като една отъ най-свѣтлитѣ си задачи и най-голѣмо удовлетворение на моето желание, да направя нѣщо добро като Министеръ на Правосъдието, ще бжде това: да се ускори ходътъ на дѣлата въ нашитѣ сждилища. И по-специално ще кажа: Азъ и като адвокатъ, и сега като министъръ публично ще заявя, за да го чуятъ отъ кждѣто трѣбва, че отъ Софийския апелативенъ сждъ съмъ свършено недоволенъ по отношение работата, която върши. Много бавно върши и свършено малко работа гледа. Когато другитѣ сждилища почти двойно рѣшения сж написали, единъ нашъ сждия цѣла една божя година 22—23 рѣшения е писалъ! Тѣй щото, като ви казвамъ, че ще го считамъ като най-свѣтла длъжностъ като министъръ да ускоря хода на дѣлата въ нашитѣ сждилища, заявявамъ най-тържествено, че било по административенъ, било по законодателенъ редъ ще взема най-радикални мѣрки, за да се ускори ходътъ на дѣлата, и още отсега се заканвамъ на сждитѣ, че тежко му който не изпълни моитѣ распореждания.

П. Таслаковъ: Азъ правя едно питане къмъ г. Министра на Вжтрѣшнитѣ Работи. Извѣстно ли му е, че секретарѣтъ на околийския началникъ въ Ловечъ, Янковъ, провиненъ по-миналата година въ изнасилване на едно момиче въ затвора, се държи и до днесъ, и завчера,

прѣди три дена, е направилъ още едно такова прѣстѣп-
ление, като е арестувалъ незаконно една мома отъ
с. Ломецъ, Троянска околия, и я изнасилить, и какво
мисли да направи срѣщу тоя секретаръ.

Министъръ М. Сарафовъ: Това, което уважаемиятъ
г. Таслаковъ каза, не ми е познато. Ще изпитамъ и
веднага ще направя, което трѣбва.

Прѣдсѣдателствующъ А. Краевъ: Моля, г-да!
Прѣди да се вдигне засѣданието, ще наредимъ дневния редъ.

Най-напрѣдъ ще туря на гласуване прѣдложението на
г. Министъръ-Прѣдсѣдателя, щото утрѣ въ 8 ч. да се
открие засѣданието. (Гласове: Въ 9!) Има прѣдложение
за 8 и за 9 ч. (Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Въ 8 ч.,
защото ще има поименно гласуване.) Които сж съгласни

въ 8 ч. да се открие засѣданието, да вдигнатъ ржка.
(Болшинство.) Събранието приема.

Второто прѣдложение на Правителството е, на трето
четене да бждатъ поставени законопроектитѣ, минали днесъ
на второ четене. Които сж съгласни съ това прѣдложение,
моля да вдигнатъ ржка. (Болшинство.) Събранието приема.

Слѣдва прѣдложението на г. Антикарова, веднага по-
дирѣ туй да слѣдва неговото прѣдложение. (Е. Начевъ:
Той иска прѣзъ октомврий! — Н. Антикаровъ: Не е
тѣй. За утрѣшното засѣдание на прѣвъ дневенъ редъ.)
Които приематъ, щото прѣдложението на г. Антикарова
да слѣдва утрѣ, да вдигнатъ ржка. (Болшинство.) Събра-
нието приема.

Засѣданието се вдига.

(Вдигнато въ 7 ч. и 50 м. вечерята.)

Подпрѣдсѣдатели: { **В. Кжнчовъ.**
 { **А. Краевъ.**

Секретари: { **Д-ръ К. Икономовъ.**
 { **Н. Кормановъ.**

Началникъ на Стенографическото бюро: **Т. Гължбовъ.**